

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1882. Första Kammaren. N:o 19.

Tisdagen den 14 Mars.

Kammaren sammanträdde kl. $\frac{1}{2}$ 2 e. m.

Anmälles och bordlades

Stats-Utskottets memorial:

N:o 28, i anledning af erhållna återremisser å tvenne i Stats-Utskottets memorial N:o 26 föreslagna voteringspropositioner; och

N:o 29, om anvisande af de i Regeringsformens 63 § föreskrifna kreditivsummor;

Lag-Utskottets utlåtande och memorial:

N:o 25, i anledning af väckt motion om upphäfvande af nu befintliga familjefideikommiss i fast egendom; och

N:o 26, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut beträffande Utskottets utlåtande N:o 7, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående böter för svaraudeparts uteblifvande från underrätt; äfvensom

Första Kammarens Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 2, i anledning af väckt fråga om utfärdande af förbud mot försäljning af s. k. fosfortändstickor.

Föredrogs Kongl. Maj:ts den 11 innevarande Mars bordlagda proposition till Riksdagen, med förslag till ny tulltaxa. *Kongl. proposition ang. ny tulltaxa.*

Friherre Klinckowström: Det kan visserligen icke vara min mening att nu ingå i någon granskning rörande den nådiga proposition, som kommer att remitteras till Bevillnings-Utskottet; men jag har ansett mig redan nu böra göra en enda observation, nemligen den, att Kongl. Maj:t föreslagit, att, för den händelse den franska traktaten af Riksdagen godkännes, den i samma traktat varande tulltariffen skulle inrangeras i vår allmänna tulltaxa. Jag anser en sådan åtgärd vara af en stor betydelse för vårt näringslif och af en icke ringa vikt för statens inkomster genom tullbevillningen. Mig synes derjemte, att Kongl. Maj:t vid detta förslag och i det förslag till allmän tulltaxa, som vid den nådiga propositionen bifogats, icke gått fullt konsekvent till väga. Det har nemligen vid den granskning jag gjort öfver samma tulltaxa, jemförd med den franska traktaten åtföljande tarif Litt. B,

Kongl. proposition ang. ny tulltaxa.
(Forts.)

visat sig, att för *vin, drufbrännvin, hudar och skinn, beredda*, för *sul-länder* och 2 à 3 öfriga artiklar Kongl. Maj:t föreslagit icke den *allmänna* tulltariffens bestämmelser utan en separat-tariff. Sålunda har Kongl. Maj:t i sitt förslag, såsom mig synes på ett högst välgörande sätt, brutit med de hittills följda åsigterna, att tulltaxan skall vara *en* och *allmän* såväl för de länder, med hvilka vi ingått traktat, som äfven för alla andra med Sverige handlande nationer, hvilka således utan någon gengäld böra tillförsäkras den traktatslutande nationens förmåner. Betydelsen i ekonomiskt hänseende för statskassan är ungefär den, att, om vi hafva en separat-tariff för Frankrike allenast, så kommer vår förlust för de från Frankrike hit importerade varor att belöpa sig på nära 500,000 kronor, beräknadt efter 1879 års införsel. Men om vi införa den franska tariffen i den allmänna tulltaxan, så blir förlusten, beräknad efter samma års import, ungefär 900,000 eller i det närmaste en million kronor, och efter den beräkning Bevillnings-Utskottet har gjort för femårs-perioden 1876—1880 går det löst på mer än en million. Jag behöfver dessutom här icke tillägga, att Riksdagen skulle, genom att införa den franska tariffen i den allmänna tulltaxan, beröfva sig möjligheten att, beträffande ungefär en tredjedel af vår allmänna tulltaxas tullpligtiga varor, kunna behandla dem allt efter som dels skydd för våra inhemska näringar, dels skydd för vårt nationalarbete och dels statens fordran på ökade statsinkomster möjligen eljest skulle föranleda. Det är icke en ringa ting att så fränkasta sig en möjlighet att reglera sina egna förhållanden inom landet och att, utan att vara lagd under oket af en främmande makts tillstånd, kunna bestämma öfver en tredjedel af vår tulltaxa. Det är dessa allmänna reflektioner jag ansett böra komma till Bevillnings-Utskottets kännedom på samma gång Kongl. Maj:ts nådiga proposition i Utskottet behandlas; förbehållande jag mig för öfrigt att, när densamma från Utskottet återkommer, få göra de många speciella anmärkningar, hvartill jag kan anse mig befogad till följd af ämnets vigt och omfång.

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, och den föredragna propositionen jemte det i anledning af densamma nu afgifna yttrandet hänvisades till Bevillnings-Utskottet.

Föredrogs och hänvisades till Bevillnings-Utskottet Kongl. Maj:ts den 11 i denna månad bordlagda proposition till Riksdagen, angående nedsättning i bevillningen för utländske eller andre här i riket icke mantalsskrifne handlande och handelsexpediter.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran Bevillnings-Utskottets den 11 innevarande Mars bordlagda betänkande N:o 5 och Lag-Utskottets jemväl sistnämnde dag bordlagda utlåtande N:o 24.

Justerades ett protokollsutdrag för detta sammanträde.

På hemställan af Herr Grefven och Talmannen beslöts, att de denna dag första gången bordlagda ärendena skulle uppföras främst på föredragningslistan för nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 2 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Onsdagen den 15 Mars.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollet för den 8 i denna månad.

Anmälades och bordlades:

Konstitutions-Utskottets memorial N:o 2, angående fullbordad granskning af de i Statsrådet förda protokoll;

Stats-Utskottets utlåtande N:o 30, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående försäljning af åtskilliga kronans egendomar;

Banko-Utskottets utlåtande N:o 7, i anledning af väckt motion om ett årligt understöd åt förre tryckaren i Riksbankens sedeltryckeri F. A. Frölund; samt

Lag-Utskottets utlåtande N:o 27, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående meddelande af bestämmelser om vården och förvaltningen af Stockholms stads allmänna begravningsplatser.

Föredrogos Stats-Utskottets under gårdagen bordlagda memorial: N:o 28, i anledning af erhållna återremisser å tvenne i Stats-Utskottets memorial N:o 26 föreslagna voteringspropositioner.

De i förevarande memorial N:o 28 föreslagna voteringspropositioner godkändes.

N:o 29, om anvisande af de i Regeringsformens 63 § föreskrifna kreditivsummor.

Bifölls.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran följande under gårdagen bordlagda ärenden, nemligen Lag-Utskottets utlåtande N:o 25 och memorial N:o 26 samt Första Kammarens Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 2.

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att anslag utfärdats till detta sammanträdes fortsättande kl. 7 e. m.

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande Bevillnings-Utskottets den 8 och 11 innevarande Mars bordlagda betänkande N:o 4, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående med Frankrike afslutade nya handels- och sjöfartstraktater.

1 punkten.

Friherre Klinckowström: Bland de viktigaste företeelser rörande den ifrågavarande traktaten och de åtgärder, som dermed blifvit vidtagna, anser jag vara det förbiseende af rikets grundlagar, som regeringen i flera hänseenden låtit komma sig till last. Våra grundlagar, hvilka borde vara föreningsbandet mellan konung och folk, hvilka skydda konungamaktens likasom Riksdagens rättigheter och skyldigheter och hvilka borde i främsta rummet helighållas af regeringen, hafva vid denna frågas behandling blifvit i flera afseenden förbisedda. Jag vill i korthet angifva anledningarne till den grava anmärkning, som jag nu uttalat. Ut i 10 § Regeringsformen heter det: »innan ärendena hos Konungen i Statsrådet föredragas, skola de, genom nödiga upplysningars inhemtande från vederbörande embetsverk, af den föredragande beredas». Så har här icke skett. Väl har utrikesministern uti ett anförande inför Kongl. Maj:t i Statsrådet lemnat den upplysning, att chefen för Civildepartementet vidtagit åtgärder för att i frågan höra Kommerskollegium; men detta är icke enligt med verkliga förhållandet. Hvar och en kan härom öfvertyga sig, om han kastar en blick på sid. 22 uti Kongl. propositionen angående traktatens antagande, der det förekommer en promemoria af två personer, tillhörande Kommerskollegium, och upprättad i kollegiets embetslokal; men en sådan promemoria, sedermera stucken i hand på någon af Herrar Statsråd, är icke ett officiellt yttrande af »vederbörande embetsverk» och rör icke heller handelstraktaten eller de olika artiklar, som ingå uti dennas tulltarif. Kommerskollegium har icke såsom embetsverk affordrats något yttrande angående traktaten; utan två af dess ledamöter hafva uppgjort en promemoria angående det olika inflytande, den år 1881 utgifna allmänna franska tulltaxan och 1865 års traktat skulle utöfva på några af de viktigare näringarne. Den andra upplysning, som utrikesministern lemnat vid nyss omnämda tillfälle, angår det af chefen för Finansdepartementet infordrade yttrandet af tullkomitén; men tullkomitén, hvars ärade ordförande jag ser här närvarande, är icke heller något »vederbörande embetsverk», utan en tillfällig komité, tillsatt för utredning af vissa förhållanden

rörande näringarne och för uppgörande af en ny allmän tulltaxa. Dessutom förekommer just med afseende på chefens för Finansdepartementet uppträdande i denna komité så egendomliga förhållanden, att jag icke kan underlåta att derpå fästa Kammarens uppmärksamhet. Första gången finansministern uppträdde inom komitén var anledningen dertill den, att han genom en föregående remiss hade anhållit, att komitén måtte yttra sig öfver omkring 11 artiklar, hvilka ansågos komma att inflyta i den franska traktatens tarif, och detta är det enda yttrande i sak, som komitén afgifvit öfver de 135 artiklar, som ingå i nämnda traktats tarif. Den andra gången finansministern var närvarande i komitén var i December 1881 och då yttrade han bland annat, som återfinnes på sid. 73 i den Kongl. propositionen, att innan på komiténs taxeförslag grundades något ätgörande i och för underhandlingarne med Frankrike, vore det angeläget att hafva visshet om, att komitén med afseende på ifragakommande artiklar ej framdeles vidtoge någon ändring i de för det då varande endast provisoriskt fattade besluten, och på det komitén skulle blifva satt i tillfälle att derom kunna med bestämdhet uttala sig, ville Herr Statsrådet redogöra för de artiklar, hvilkas upptagande i traktaten man kunde antaga komma att å Frankrikes sida påyrkas. Då var det fråga om endast 18 artiklar, hvilka departementschefen uppräknade inför komitén och öfver hvilka han begärde dess utlåtande. Härpå afgaf komitén intet annat svar än det, som innefattas på sid. 75 i den Kongl. propositionen, der det heter: »med anledning deraf, att Kongl. Maj:ts regering vid afslutandet af en förnyad handelstraktat med Frankrike ansåg sig behöfva stödet af tullkomiténs mening rörande det utseende, vår tulltaxa borde i vissa delar erhålla, så beslöt komitén på af ordföranden framställd fråga, att komitén framdeles vid det definitiva antagandet af det nu provisoriskt utarbetade förslaget till tulltaxa ej skulle komma att vidtaga någon förhöjning i tullsatserna för de artiklar, som Herr Statsrådet nu meddelat komitén, att man från Frankrikes sida önskade i traktaten intaga». Detta påminner nog hjert om grodan och oxen i fabeln: grodan tog munnen så full med väder, att hon sprack, i högfärdig tro att hon skulle blifva lika stor och vigtig som oxen. Det är att märka, att genom nu omnämda beslut binder tullkomitén sitt definitiva beslut, vid fattandet hvaraf möjligen en annan pluralitet är inom komitén närvarande än den, som deltog i det provisoriska beslutet; och dessutom synes mig, som om chefen för Finansdepartementet hade bort inse, att det icke är tullkomitén, som bestämmer vår tulltaxa, utan att den endast uppgör *förslag* dertill, och att detta förslag skall granskas, gillas och godkännas af Riksdagen, innan det blir gällande. Följden deraf, att vid sistnämnda tillfälle endast 18 och förut 11 artiklar blefvo hänskjutna till komiténs bepröfvande, var också den, att när komitén fattade sitt definitiva beslut angående förslaget till tulltaxa, detta i flera hänseenden skilde sig ifrån den franska traktatstariffen B.

Jag vill nu gå tillbaka till frågan om grundlagarne. Uti 60 § Regeringsformen stadgas bland annat följande: »ej heller må Konungen statens inkomster förpakta eller, till vinning för sig och kronan eller enskilda personer och korporationer några monopolier fastställa».

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

Att så skett i fråga om artikeln »drufbränvin» lider emellertid intet tvifvel. Den frågan upptogs vid diskussionen om 1865 års tulltaxa, och de skäl, som då anfördes för åsigten om att intrång egde rum i 60 § Regeringsformen genom detta monopol, bestredos af, bland andra, Herr Bennich med motskäl, hvilka jag då ansåg och fortfarande anser vara temligen sväfvande. Man må säga hvad man vill derom, att, när 1865 års traktat godkändes af Riksdagen och deri upptogs artikeln »drufbränvin», detta var ett prejudikat emot ordalydelsen i 60 § Regeringsformen; men grundlagen vet icke af några prejudikat, utan den föreskrifver i 84 § Regeringsformen, att grundlagarne skola efter deras ordalydelse i hvarje särskildt fall tillämpas, och alltså äro vi fullkomligt oberoende af att den åsigt, som låg till grund för godkännandet af 1865 års traktat i detta hänseende, icke syntes bryta mot grundlagens bud. Vidare föreskrifver Regeringsformen uti 61 §, att bevillning — och dit måste ovilkorligen denna traktats tarif räknas — skall utgöras intill slutet af det år, under hvars lopp ny bevillning varder fastställd. Att nu fastläsa all möjlighet för blifvande Riksdagar att bestämma tullen å en tredjedel af var tulltaxas samtliga tullpligtiga artiklar för en tid af tio, kanske tjugu år, anser jag, på grund af de grundlagsparagrafer, jag anført, vara fullkomligt olagligt. Vidare anser jag det icke vara klokt handadt af Riksdagen att lägga ensamt i regeringens hand rättigheten att från tolf månader till tolf månader prolongera traktaten huru länge som helst, och detta synnerligen därför, att Riksdagen derigenom betages möjligheten att syftesenligt befordra våra näringar genom behöfligt skydd; därför att Riksdagen förhindras att med rättvisa och billighet fördela tullbeskattningen de olika samhällsklasserna emellan, och slutligen därför att derigenom Riksdagen på ett betänkligt sätt beröfvas möjligheten att erhålla nödiga medel för verkställande af den stora skatteregleringen i sammanhang med organisationen af försvarsverket, som nu står på dagordningen.

Enligt traktatens 18 artikel sista momentet förbehålla sig de fördragslutande parterna rättighet att, efter gemensamt aftal, i denna traktat och i de densamma bilagda tariffen införa alla sådana emot traktatens anda och dess grunder icke stridande ändringar, hvilkas nytta erfarenheten kan komma att ådagalägga. Men derigenom att Riksdagen bifaller traktaten och således äfven nu anförda moment i densamma, bortskänker Riksdagen jemväl den enligt 57 § Regeringsformen svenska folket tillkommande rätt att sig sjelf beskatta, hvilken rätt utöfvas af Riksdagen allena.

Jag har ansett det vara min pligt att åtminstone till dagens protokoll frambära min gensaga emot det sätt, hvarpå denna traktat strider emot grundlagens föreskrifter.

Hvad beträffar sjelfva de förhandlingar, som föregingo och bestämde Kongl. Maj:ts att öppna underhandlingar för afslutandet af den traktat, som nu föreligger till afgörande, så finner jag dervid så många intressanta och till en del bedröfliga omständigheter, att jag icke kan undertåta att derom nämna åtminstone ett och annat. Det blefve för långt, om jag skulle med någon större noggrannhet genomgå alla dessa protokoll, som äro bifogade Kongl. Maj:ts proposition i ämnet; jag

vill icke alltför mycket taga Kammarens tid och tålmod i anspråk genom mitt anförande, som i allt fall torde blifva långt nog. Jag har emellertid med mycken omsorg gjort utdrag ur dessa protokoll, men vill nu endast angifva några af de viktigaste omständigheterna dervid. I första rummet förekommer då utseendet af kommissarier för att vid underhandlingarne biträda vår minister i Paris. Den norska regeringen, som först väckte frågan derom, säger att ifrågavarande personer — såväl de svenske som de norske — borde ega *särskilda insigter* i den fråga, som skulle förhandlas, och detta tyckes verkligen var en ganska billig begäran. Men när fråga uppstod om dessas utseende, ifrågasatte utrikesministern inga särskilda insigter hos den person, som Sverige nämnde till kommissarie, såsom synes af statsrådsprotokollet för den 1 Juli 1881. Såsom bekant är, var det nuvarande ministerresidenten i Madrid, som blef nämnd till kommissarie, och han kan icke gerna hafva gjort handel, sjöfart och näringar till föremål för något specialstudium. Också visar underhandlingarnes gång och det resultat, hvartill de ledde, eller den taxa, som uppgjorts för vår import till Frankrike, denne persons — för att begagna ett lindrigt uttryck — okunnighet i dessa frågor. Deremot finna vi af de offentliggjorda statsrådsprotokollen, hurusom de franska underhandlingarne med den öfverlägsenhet, som de visade sig ega, gång på gång nedslogo våra underhandlare och ökade sina anspråk på ett för oss verkligen förkrossande sätt och på ett sätt, som vittnade om en utmärkt skicklighet å deras sida. Det är verkligen bedröfligt att genomgå många af dessa protokoll, sådana de af Kongl. Maj:t lemnats till Riksdagens kännedom. Der synes bland annat, att af svenska Statsrådet beslutats tre särskilda instruktioner, den ena efter den andra och hufvudsakligen gående derpå ut, att den nuvarande sjöfartens fördelar skulle betryggas och att så få artiklar som möjligt skulle in- tagas såväl i den franska tariffen rörande vår export på Frankrike som äfven i den svenska tariffen rörande Frankrikes export på Sverige, på det att icke vår tulltaxa skulle erfara någon betydligare rubbning, synnerligen som den var under utarbetning och skulle af Riksdagen granskas. Chefen för Finansdepartementet har äfven vid början af förhandlingarne inom Statsrådet låtit förstå, att de nuvarande konjunkturerna och den närvarande tidpunkten för afslutandet af en handels- traktat vore otjenliga, på grund af flere orsaker, hvilka Herr Statsrådet då med mycket nit och talang framställde; och dessa orsaker ligga så i öppen dag, att det förvånar mig, att Kongl. Maj:t icke låtit sig deraf beveka att uppskjuta hela frågan om traktaten. Såsom herrarne alla känna, hade tullkomitén blifvit förstärkt med nödiga element för att göra en vidlyftig undersökning rörande våra näringars tillstånd och dessutom uppgöra förslag till ny tulltaxa. Hvad hade då varit riktigare än att regeringen afvaktat dessa för hela vårt industriella lif så viktiga undersökningars allmängörande för att på grund af dem kunna bättre bedöma den föreliggande frågan?

Finansministern säger också ganska riktigt, att det skulle vara ett hinder för att nu företaga frågan, men han slutar med att förklara sig anse de fördelar, som skulle uppkomma genom att icke skjuta från sig möjligheten att få en traktat, vara så stora, att han för dem

Nya handels- och sjöfarts-traktater med Frankrike. (Forts.)

fick uppgifva sina betänkligheter. Jag anser tvärtom, att denna utredning angående näringarnes tillstånd varit högst behöfelig för Konungens rådgifvare, och uteblifvandet af densamma spåras på många ställen i statsrådsförhandlingarne af den fullkomliga brist på kännedom om näringarnes tillstånd och behof, man uppdragar hos Konungens rådgifvare. Det är icke någon lätt fråga att bedöma, och statsråden hade väl behöft dessa upplysningar och tid att studera dem samt äfven tid att lära känna Riksdagens tanke om en allmän tulltaxa och dess beslut derom, innan dessa första traktatsunderhandlingar öppnats. På flera ställen i statsrådsprotokollen säges det, att så få artiklar som möjligt böra tagas med i den ömsesidiga taxan; men slutet blir, att, i stället för några högst få artiklar, som i början inskränkte sig till jern, trä- och fiskvaror, artiklarnes antal uppgick till 135. Endast därför att vi skulle få tre månaders prolongation af den gamla traktaten fordrade Frankrike och medgaf Sverige status quo i fråga om druffbrännin och 20 procent nedsättning af tullen å siden, så att denna prolongation kostade oss ungefär 307,000 kronor i nedsatt tullinkomst, beräknadt efter 1879 års införsel, hvilket jag icke finner denna prolongation vara värd. Som sagdt, när slutligen underrättelse anlände, att traktaten vore antagen, fann man med förvåning, att Frankrike begärt och genomdrifvit, icke att några få utan 135 af deras exportartiklar till oss fastlöstes för alla vidare åtgöranden i tullagstiftningsväg från vår sida under loppet af tio och kanske flera år. På hvad grund underhandlarne kunnat medgifva detta stora antal artiklars intagande i traktatstariffen B, derom upplysa icke statsrådsprotokollen, der tvärtom flera gånger betonas, att antalet artiklar bör vara *ett fåtal*. Det besynnerliga dervid — något som jag framdeles skall fästa mig vid — är att den franska traktatens innehåll rörande vår export till Frankrike är en ren humbug, då den upptager, jag tror 158 artiklar, ehuru vi dit exporterar endast 6, 7 eller 8 artiklar, som förtjena att nämnas. Och denna taxa angående införseltullar i Frankrike innehåller dessutom sådana besynnerligheter, att man icke kan förstå, huru våra underhandlare kunnat låta sådant deri inflyta.

När så utrikesministern i Statsrådet den 13 Januari 1882 anmälde för Kongl. Maj:t, att traktaten var undertecknad i Paris, redogjorde han äfven för de bestämmelser, som hade blifvit träffade. Han säger dervid, att vi genom traktaten vunnit, att sjöfarten under tio år blifvit betryggad i de fördelar, hvaraf den hittills på grund af allmän fransk lag och 1865 års traktat varit i åtnjutande. Ja, det var icke mycket att glorifiera sig öfver. I fråga om sjöfarten hafva vi således icke vunnit någon verklig fördel mot hvad vi hade förut, och den säkerhet, vi skulle vunnit, blir kanske, såsom jag framdeles skall visa, under vissa förhållanden nog problematisk. Hvad beträffar våra fordringar om nedsättning af införseltullen i Frankrike för vissa produkter och inskränkning till ett fåtal af de artiklar, i afseende hvarpå vi skulle binda vår tullagstiftning, säger utrikesministern, att de icke blifvit i samma mån tillgodosedda, enär Frankrike, som genom sina traktater med Belgien, Italien och Holland bundit och ytterligare genom hvarje ny traktat i större eller mindre omfang binder sin tulltarif, till gengäld fordrat, att vi å vår sida skulle binda oss i någon

större utsträckning och särskildt i fråga om de artiklar, hvilka utgöra föremål för nämnvärd export från Frankrike till Sverige och Norge. Hvad utrikesministern dervid säger om att Frankrike skulle *binda sin tulltaxa* genom den särskilda tariff, som uppgjorts för Sverige, fruktar jag hvilat på ett fullständigt misstag, åtminstone att döma af det sätt, hvarpå Frankrike förr behandlat sina särskilda traktatariffer. Jag har här Frankrikes allmänna tulltaxa af år 1864, och i densamma finnas upptagna *särskilda* taxor för alla de länder — jag tror 24 — med hvilka Frankrike hade uppgjort traktatariffer, och alla dessa tariffer finnas införda med alla sina detaljer till efterrättelse vid tullbehandling af produkter, som från ifrågavarande länder ankomme till franska hamnar. Åtminstone under denna tid var aldeles icke förhållandet, att Frankrike band sin generella tulltaxa genom tarifferna, och med mindre utrikesministern kan genom officiella meddelanden visa, att det nu skulle vara Frankrikes mening att inränga alla traktatarifferna i den generella tulltaxan, tror jag det icke, emedan det strider mot den coutume och, hvad mera är, mot den klokhet, som i Frankrike ständigt uppenbarat sig beträffande handels- och sjöfartsförhållandena.

Vidare säger utrikesministern: »men det beroende, hvori tullagstiftningen i båda de förenade rikena stått till följd af 1865 års handelstraktat, har blifvit högst betydligt inskränkt». Låt oss se efter, huruvida detta påstående kan vara fullt riktigt. 1865 års tulltaxa upptager 673 artiklar, deraf fria från tull 247 och tullpligtiga 426 artiklar. I 1865 års franska traktat finnas upptagna 233 artiklar, deraf 38 äro fria från tull och 195 tullpligtiga. Enligt traktaten tullpligtiga artiklar utgöra således 45,77 procent af samtliga enligt 1865 års tulltaxa tullpligtiga artiklar. Vår nuvarande, det vill säga 1880 års tulltaxa innehåller 664 artiklar, deraf 281 äro tullfria och 383 draga tull. 1881 års traktatariff å införseltullar i Sverige upptager 135 artiklar, deraf 7 äro tullfria men återstående 128 tullpligtiga. Således utgöra de enligt traktaten tullpligtiga artiklarne ungefär 33,42 procent af vår nu gällande tulltaxas samtliga tullpligtiga artiklar. Att nu, såsom utrikesministern säger, kalla skilnaden mellan 45 och 33 procent för högst betydlig och, oakadt 33 procent, det är $\frac{1}{3}$ af alla tullpligtiga artiklar, äro af traktaten bundna, framhålla tullagstiftningens beroende af traktaten såsom *högst betydligt* inskränkt, kan åtminstone icke jag finna vara riktigt.

Vidare heter det i utrikesministerns anförande, att den tilläggsafgift, som enligt särskild bestämmelse skulle drabba oarbetade trävaror vid indirekt införsel till Frankrike, blifvit upphäfd. Det är ett ganska märkligt förhållande med denna surtaxe, som skulle åligga oarbetade trävaror vid transport genom Belgien landvägen till Frankrike. Jag måste betvifla, till dess jag får mera bestämda upplysningar, att den i 12 artikeln 3 mom. af handelstraktaten Sverige tillförsäkrade rätt att utan surtaxe få öfver Belgien i Frankrike införa oarbetade trävaror kan tillämpas på hyflade bräder. Den år 1881 i Frankrike utfärdade allmänna tulltaxa har jag här i min hand. På pag. 20 i denna taxa förekommer »bois communs», som omfattar det hufvudsakliga af vår trävaruexport på Frankrike, men bland alla de underafdelningar,

Nya handels- och sjöfarts- traktater med Frankrike. (Forts.)

som förekomma der, finnes icke hyflade bräder. Men går jag till pag. 72 af samma taxa, som innehåller hufvudbenämningen »ouvrages en bois», finnes der under hufvudbenämningen *ouvrages en bois* en underafdelning, som upptager *planches et frises ou lames de parquet, rabotées*, hvarmed förstås hyflade bräder. Bland ouvrages en bois inbegripes således utan tvifvel enligt allmän fransk tulltaxa våra hyflade bräder, och är denna uppfattning riktig, som jag har all anledning förmoda, vid jemförelse af de olika bestämmelserna i 1881 års franska tulltaxa, komma dessa hyflade bräder, införda öfver Belgien till Frankrike, att behandlas såsom *ouvrages en bois* och icke såsom bois commun. Således är icke enligt Frankrikes åsigt den i 12 artikeln lemnade tullfrihet hänförlig på de hyflade bräderna, hvilket synes så mycket riktigare som man ju icke kan neka till, att hyflade bräder snarare höra till arbetade än oarbetade trävaror.

När sålunda traktatsfrågan blifvit i Statsrådet anmäld såsom afgjord i Paris, begärde chefen för Finansdepartementet ordet och uttalade dervid högst egna åsikter samt upplysningar, som jag alls icke kan förstå. Hvad som ovilkorligen måste göra ett pinsamt intryck är, att under alla dessa öfverläggningar hos Konungen i Statsrådet om våra inhemska näringar icke blifvit nämndt ett enda ord. Det är smärtsamt att se ett sadant förbiseende, som att, vid behandlingen af en för vårt näringslif så viktig fråga, dessa näringar icke blifvit med ett ord vidrörda. Hvad som derjemte väcker förvåning är, att den Konungens rådgifvare, som enligt sin befattning har till åliggande att föra näringarnes talan och under hvars departement den centrala myndighet Kommerskollegium lyder, som har sig anförtrodt att redogöra för våra näringar, för våra fabriker och manufakturver, för vår hushållning och hemslöjd, för vår sjöfart, att denne Konungens rådgifvare icke alls nämnt något om näringarne och deras tillstånd, utan han låter chefen för Finansdepartementet föra näringarnes talan, om jag så kan kalla den resumé, han gör i Statsrådet *sedan* traktaten blifvit under-tecknad. Det var visst tid att då göra några reflexioner öfver huru näringarne skulle af traktaten beröras! Bland annat säger då departementschefen, att de tullnedsättningar, Frankrike fordrat, i flera fall gälla öfverflödsvaror, och dessa tullnedsättningar anser han vara betänkliga mindre med afseende på någon inhemska industri, än därför att dessa varor lämpa sig för en högre tullbeskattning, »hvilken uppfattning och låg till grund för 1880 års Riksdags beslut om betydligt förhöjda tullsatser för en mängd sådana artiklar, i händelse franska traktaten skulle upphöra att gälla. Då emellertid Frankrike eger ett bestämdt intresse att just för åtskilliga af dessa artiklar utverka tull-lindringar i andra länder, har jag redan från början förutsatt, att ett tillmötesgående af Frankrikes fordringar i detta fall vore ett nödvändigt villkor för traktaternas bringande till stand, och att ett dylikt tillmötesgående, när det gälde att såmedelst befordera för oss viktiga intressen, borde så mycket mindre väcka någon större betänklighet, som åtminstone statskassans uppoffring på tullnedsättningen för ifrågasvarande slags varor icke är nämnvärd».

Huruvida denna inför Konungen lemnade upplysning är enligt med rätta förhållandet skall jag nu bedja att få undersöka. Till öfverflöds-

varor, som beröras af den franska införseltariffen i Sverige, höra bland andra följande artiklar, som enligt 1879 års import skulle betingat en tull af:

för drufbrännvin	272,645	kronor
» vin	204,782	»
» konserver	9,981	»
» sidenhängslen m. m. d.	630	»
» papper	542	»
» helsidenväfnader	529	»

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

allt beräknadt efter 1879 års import. På dessa öfverflödsvaror fick statsverket sålunda lida en minskad tullinkomst, uppgående till 488,599 kronor, och det för endast direkt från Frankrike kommande varor. Men om traktatariffen blifver generell, hvilket åtminstone är Kongl. Maj:ts mening, eftersom Kongl. Maj:t framlagt nådig proposition derom, skulle den minskade tullinkomsten för hela tullinförseln på öfverflödsvaror uppgått till 872,000 kronor. Att finansministern kan kalla en sådan förlust i statsinkomster för *icke nämnvärd*, är en smaksak, men nog tala siffrorna ett helt annat språk. »Om man», yttrar vidare departementschefen, »efter de i traktaten förekommande tullnedsättningar å alla slags varor beräknar den minskning i tullinkomst, som skulle inträda, under förutsättning att endast samma kvantiteter som hittills infördes, belöper hela minskningen sig endast till cirka 100,000 kronor, en siffra, hvilken naturligtvis i förhållande till vår nuvarande tulluppbörd, beräknad till 27 millioner kronor, icke kan anses vara af någon betydhet». Denna framställning synes mig vittna nog mycket om obekantskap med förhållandena. Den direkta förlust, statsverket skulle göra genom nu ifrågasatta tullnedsättning, belöper sig till 489,500 kronor, beräknadt efter 1879 års import; men den totalförlust, statsverket skulle göra genom att införa den franska traktatariffen i vår allmänna svenska tulltaxa, uppgår, om man ställer beräkningen i enlighet med det eventuella beslut, 1880 års Riksdag fattade, för den händelse att traktaten skulle förfalla, efter 1879 års import till 951,000 kronor. Bevillnings-Utskottet har, med hittills gjorda rättelser, fått upp denna summa till något öfver 1,000,000 kronor, men det är därför att Utskottet tagit en medelberäkning för de fem åren 1876—1880. Ehuru jag anser medelberäkningar i vissa fall vara rigtiga, äro de det icke med afseende på dessa importförhållanden; ty importen från Frankrike var 1880 nära 900,000 kronor högre än 1879, efter hvilket år jag ställt mina beräkningar. Att nu, sasom finansministern, kunna säga att en förlust i statsinkomst på nära 1,000,000 kronor icke skulle vara af någon betydhet, hör också till finansdepartementets hemligheter.

Slutligen nämner, som jag nyss hade äran anföra, Herr Finansministern äfven något om våra näringars ställning till den nu antagna tariffen. Han säger, att det egentligen endast är tre industrigrenar, som deraf beröras, nemligen siden-, handsk- och tapettillverknigen. I statsrådsprotokollet af den 16 September 1881 (sid. 56 i den Kongl. propositionen) motsätter sig dock Herr Finansministern en nedsättning i tullen å handskar, under anförande: »Mot den yrkade nedsättningen af tullen å *handskar* gälla samma skäl, som nyss anförts i fråga om

Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

plymer och blommor, hvartill dessutom kommer tillvaron af en icke obetydlig inhemsk industri, som sysselsätter sig med handskfabrikation. Det torde därför icke böra ifrågakomma att här frångå den nu bestämda tullsatsen, och endast om ett synnerligt tillmötesgående från fransk sida skulle påkalla ett sådant från vår, eller de franska underhandlarne lägga bestämd vikt på utverkande af någon nedsättning i denna tull, kan jag förorda en sådan». Annorlunda låter det rörande *sidentillverkningen*. Å sid. 57 säger sig Herr Finansministern icke kunna förorda någon nedsättning i de nuvarande tullsatserna, emedan det skulle rubbande inverka på våra näringsförhållanden. Äfven tullkomitén anser sig icke kunna förorda »någon vidare nedsättning af de nu ifrågavarande afgifterna; börande komitén erinra, att tullinkomsten, som dessa afgifter inbringa, uppgår till omkring 210,000 kronor, och att sistlidna års Riksdag alternativt förhöjde tullafgifterna å väfnader och band af helsiden samt å snörmakeriarbeten af hel- och halvesiden från deras nuvarande belopp, 3 kronor 50, öre till 5 kronor per kilo, hvilket nog samt ådagalägger huru föga de nu gällande, vid jemförelse till och med med Frankrikes egen tulltaxa, i vissa fall låga afgifterna gillas af landets allmänna mening».

En talare på upplandsbänken upplyste dock vid remissen af den Kongl. propositionen, att sidenfabrikationen numera inskränkte sig till »pigschaletter», som få afsättning i de 3 kring Sverige liggande grannländerna. Tullnedsättning å *linneväfnader* ansåg Herr Departementschefen likväl icke möta någon afsevärd betänklighet. Denna sistnämnda tullnedsättning är dock för den inhemska hemslöjden af en ganska stor betydelse. Denna hemslöjd borde *mera* än hittills skett omhändertagas och värdas, ty den är just i sin egenskap af hemslöjd af största vikt. Hvad deremot beträffar den nya beräkningen af tullen på linneväfnader, som tullkomitén föreslagit i sitt förslag till tulltaxa, tror jag, att om komitén tagit mera notis om linnetillverkningens tillstånd i Sverige, vare sig denna tillverkning sker fabriksmessigt eller såsom hemslöjd, skulle komitén kommit till ett annat resultat.

Rörande den ställning *drufbränvinet* skulle komma att intaga bland tullpligtiga varor, anser Herr Finansministern (pag. 87) den skärpta kontroll, som finnes intagen i traktatens 8:de artikel, skola verka att ingen *falsk* vara skulle kunna importeras. Jag tror, att den fördel Frankrike velat förskaffa sig, att nemligen få drufbränvin infördt med ett privilegium af 16 öre billigare tull än andra länder, är mer än nog och åstadkommer en förlust för statsverket, efter 1879 års import, af omkring 272.000 kronor.

Slutligen yttrar Herr Departementschefen: »Det ligger naturligtvis icke inom min förmåga att åstadkomma den utredning, som kan vara behöflig för en fullständig pröfning af den ifrågavarande traktaten». Hvarför föreslår han då icke Kongl. Maj:t att uppskjuta hela traktatsfrågan? Det hade varit rättigare och mera öfverensstämmande med hans samvetes röst.

Herr Departementschefen fortsätter vidare: »Jag har måst för de artiklar, rörande hvilka tullkomitén icke varit i tillfälle att afgifva särskildt yttrande i följd af traktatsförhandlingarne, nöja mig med de resultat, hvartill tullkomiténs pluralitet i sitt förslag till tulltaxa kom-

mit». Herr Departementschefen har dock icke alltid åtnöjt sig med komitéledamöternes flertals beslut. I fråga om artikeln *vin* till exempel har han följt icke majoriteten utan minoriteten, till hvilken senare, om jag icke misstager mig, äfven komiténs ordförande hörde. Denna minoritetens mening har Herr Departementschefen der tagit fasta på, och det har tillskyndat oss en ganska betydlig förlust.

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

Ytterligare tillägger Herr Finansministern: »— — — men att de sålunda i traktaten upptagna lägre tullsatserna äro af beskaffenhet att hvarken för statskassan medföra någon känbar uppoffring eller att för inhemska industrigrenar innebära några afsevärda vådor, liksom att en vida större frihet att obundna af traktatsbestämmelser ordna vår tullagstiftning, än som under den förra traktatens tillämpning varit oss medgifven, blifvit genom den nya oss inrymd, så att jag för visso vågar antaga, att efter den nya traktatens godkännande vår tullagstiftning i sina hufvuddrag och med undantag endast för det mindre antal artiklar, hvarpå jag nyss syftat, kommer att erhålla samma utseende, den skulle hafva fått äfven om vid denna lagstiftnings ordnande hänsyn icke behöfde tagas till några mot annat land åtagna förpligtelser». Följden, mine Herrar, var den, att icke ens tullkomitéen fick del af alla förändringar i den franska tariffen. Slutet blef, att det finnes 66 artiklar i tullkomiténs förslag till tulltaxa, som äro högre tull åsatta än som finnes i den franska tariffen. Jag bekänner villigt, att jag härvidlag till ledning tagit komiténs *första* förslag till tarif, emedan jag icke har haft tid räkna om, enär rättelserna i nämnda förslag först i går middag kommo mig till handa. Det är på denna grund möjligt att jag gjort mig skyldig till några misstag. Säkert är, att af 128 tullpligtiga artiklar i franska traktatstariffen B är tullen lägre än enligt 1880 ars allmänna tulltaxa å 53 artiklar; tullen är lägre än den, som enligt 1880 ars Riksdags beslut alternativt åsattes å 22 artiklar; tullen är vidare lägre än den af tullkomitéen föreslagna å 66 artiklar.

Det märkligaste i denna frågas behandling är, hvad jag redan förut påpekat, i:o att någon utredning rörande de svenska näringarnes tillstånd och vårt nationella arbete icke förekommer, förr än Herr Chefen för Finansdepartementet i förbigående gjort det vid traktatens under-tecknande;

2:o att Herr Civilministern, under hvars departement Kommersekollegium lyder, är under hela tiden stum och öppnar icke sin mun förr än traktaten är undertecknad och då blott i fråga om fabriksmärken, industriella mönster och modeller och dylika saker;

3:o att Kongl. Maj:t icke uppskjutit behandlingen af denna fråga, till dess tullkomitéen slutat sin utredning och framlagt sitt förslag. Hela denna underhandling, som pågått mellan Frankrike och Sverige, påminner i mångt och mycket om de förhandlingar, som under vår störste svenske konung, Gustaf II Adolf, fördes med Frankrike under vida svårare och rörande mycket viktigare förhållanden. Frankrike var då styrdt af Richelieu, hvilken med hänsynslös egennyttia ville tvinga svenske konungen att blifva Frankrikes generalkapten och svenska härarne att blifva Frankrikes legotrupper. Men konungen, oakadt han var i vida större trångmål än hvad nu är fallet, ville icke uppoffra rikets sanna väl och sin egen värdighet för att få till stånd en traktat,

*Nya handets-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*

(Forts.)

hvilken han dock så väl behöfde. Förhandlingarne, som pågingo från sommaren 1628 och, med åtskilliga afbrott, fortsattes under 3 år, slutade, som bekant, den 13 Januari 1631 på ett för Sverige i allo äro-rikt sätt, genom fördraget i Berwalde. Men det är sant, vid konungens sida stod den tiden hans främste vän och rådgifvare, rikskanslern Axel Oxenstjerna, och i konungens råd sutto Sveriges stormän, icke endast i rikedom och börd, utan äfven hvad duglighet, skicklighet och fosterlandskärlek beträffar. Det är nu en annan tid; men ovilkorligen flyger tanken dit hän, när man jemför dessa båda traktater och deras olika verkningar.

Går jag nu öfver till den ifrågavarande traktaten, har jag främst dervid att beklaga, att icke, såsom det skedde vid 1865 års traktat, Kongl. Maj:t latit den franska texten åtfölja den svenska öfversättningen. Jag gör denna anmärkning därför att, såsom de herrar och män, hvilka här sitta och deltog i behandlingen på Riddarhuset af 1865 års traktat, kunna intyga, i den då gjorda öfversättningen från franska till svenska språket förekommo åtskilliga fel. Dåvarande utrikesministern Herr Friherre Manderström nödgades vidgå riktigheten af dessa anmärkningar; men, sade han, de äro af mindre betydighet därför, att vid tydningen af traktaten det icke är den svenska öfversättningen utan den franska originaltexten som är den gällande. Att jag gör denna anmärkning kommer sig deraf, att sex rader fransk text i statsrådsprotokollet blifvit intagna, nemligen rörande förlängningen af tiden för traktaten. De innefatta ett yttrande af franske handelsministern och återfinnas på sid. 81. Den öfversättning af dessa få ord, som förekommer a sid. 82, är icke fullt exakt, i ty der finnas två bestämda öfversättningsfel. Tänk, hvad det skulle varit för en skörd för oss, menade jag, om vi hade hela traktaten, för att få anställa jemförelser, men beklagligtvis har utrikesministern undandragit oss detta nöje. Hvad nu sjelfva traktaten beträffar, mine Herrar, så skiljer den sig just icke särdeles mycket från 1865 års traktat. Jag har gjort en sammanställning mellan 1865 års och 1881 års traktater för att få full kännedom om dessa olikheter. Jag skall bedja att i största hast få genomgå, hvilka skilnader 1881 års traktat har vid jemförelse med 1865 års traktat. Vid *art. 5* märkes, att afgifterna äro något olika. *Art. 6* angår afgift för varor, deri alkohol ingår: *art. 8* bestämmer, att likörer skola behandlas såsom ren alkohol; *art. 9* att tullen å raffineradt socker nu icke får stiga mer än 42 procent — förut 50 procent — öfver medelbeloppet af den tullafgift, som är stadgad för råsocker. *Art. 12*: oarbetade trävaror, som från Belgien införas landvägen, skola vara befriade från den genom lagen af den 7 Maj 1881 fastställda *surtaxe*. Jag har förut uttalat mitt tvifvel, huruvida hyflade bräder kunde komma under rubriken »arbetade trävaror», och jag tror således, att de äro underkastade *surtaxe*. Till dess jag blifver med fakta öfvertygad om motsatsen, måste jag vidhålla denna åsigt. *Art. 13 och 14* (motsvarande *art. 12* i 1865 års traktat) angår mönster, fabriks-, handelsstämplor och modeller, och är icke obetydligt förändrad; *art. 17* (motsvarar i 1865 års traktat *art. 15*) sätter franske handelsresande i samma ställning som de lägst beskattade svenske: *art. 18* fastställer traktaten att vara gällande till den 9 Februari 1892; *art. 19* inrymmer Riksdag

och Storting rätt att godkänna traktaten; *art. 20* rör litterär, artistisk och industriell eganderätt. I *deklarationen*, som bifogats traktaten, talas om två saker: *dels* att regeringen förbinder sig att framlägga förslag om, att franske handelsresandes afgifter här i landet måtte till hälften nedsättas; *dels* upprepas här de förbehåll, som under det åttonde sammanträdet gjorts i afseende på franska viners och spritvarors införsel till de förenade rikena och derom fastställda bestämmelser. Det hade sannerligen varit billigt, att Riksdagen fatt reda på de bestämmelser, som vid det åttonde sammanträdet öfverenskommits. Äfven Bevillnings-Utskottet hade bort taga reda härpå, men sådant har likväl icke skett. Jag tror, att ordföranden i Bevillnings-Utskottet nog har svaret i fickan och kommer fram med det. för att hafva något att i saken yttra. Vi hafva här fått en mängd tariffier och en mängd taxor, men då vi icke fått några underrättelser om *hvad* som skett vid detta åttonde sammanträde, kan ju deri möjligen ligga en af regeringen utställd rättfälla för att fanga Riksdagens ledamöter. Vi sväfva i fullkomlig osvisshet. Vi skola taga traktaten ord för ord, sådan den är. Intet får tilläggas eller derifrån tagas. Man kan fråga sig verkligen med nog mycket bekymmer: *hvad* kan egentligen vara orsaken dertill. att denna traktat nu under så ofördelaktiga förhållanden blifvit med en så förskräcklig skyndsamhet uppgjord och för Riksdagen framlagd? Hvarken sjöfartsförhållandena eller handelsförhållandena, som deraf beröras, kunna för den ojäfvige betraktaren på långt när befinnas vara af den stora vikt, att derför, så att säga, på förhand samma traktat skulle framläggas. Jag måste således med allt skäl anse, att det ligger någon orsak bakom, att det finnes saker, som icke blifvit angifna i de till oss utlemnade officiella handlingarne, men som äro de verkande orsakerna och motiven till denna traktat. Då måste jag ovilkorligen fästa min blick på herrar frihandlare — jag har den dessutom alltid fäst på dem — som genom denna traktat vilja å nyo binda landet med ett tioårigt slafveri under franska tariffier med afseende på alla de artiklar (135), som af vår svenska tulltaxa beröras. Är det möjligt att genom denna tullagstiftning skydda våra näringar och befordra deras uppkomst? Den skulle förhindra täflan för våra industrialster på den *inhemska* marknaden, sedan de alltmera utträngas, ja, försviuna från den *utländska*. Möjligheten för det inhemska arbetet att genom trägna bemödanden vinna sitt dagliga bröd på ärligt sätt skall snart sagdt omöjliggöras. Slutligen skall regleringen af tullbeskattningen, som enligt sin art och billighetens fordringar bör jemlikt fördelas mellan de olika skattskyldige och bör tillgodose de obemedlades fattigdom och icke de rikes öfverflöd, omöjliggöras. Dessa skäl äro nu, från frihandlarnes sida sedda, så stora, att för deras skull traktaten så fort som möjligt borde antagas, och detta innan Riksdagen hunnit genomgå tullkomiténs undersökningar om svenska näringarne och den nya allmänna tulltaxan samt hunnit att rörande dem gifva sin tanke till känna.

Hvad beträffar »*Tarif A* eller *Införseltullen till Frankrike*» har jag sökt taga reda på efter mitt förstånd och mina krafter, huru sig dermed förhåller, och det har väckt min förvåning, att af de 158 artiklar, som tariffen A innehåller, icke mindre än 126 artiklar, mine

Nya handels- och sjöfarts-traktater med Frankrike.
(Forts.)

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

Herrar, åtnjuta lika små tullar eller tullfrihet enligt 1881 års *allmänna* franska tarif. Kan detta bero på ett förbiseende af våra underhandlare? Hafva de möjligen icke jemfört den allmänna franska tariffen med traktatstariffen? Det vore högst oförlåtligt, om så vore förhållandet. Hvarför har man då tagit in dessa 126 artiklar, som, efter hvad jag sagt, åtnjuta den tullsats eller tullfrihet, som finnes angifven i den allmänna franska tariffen af år 1881 och som således äro lika för *alla* med Frankrike handlande nationer, de må nu hafva gjort traktater eller icke? Det är, säger man, på den grund att ingen förändring i tullsats eller tullfrihet med afseende på dessa artiklar må kunna ske genom fransk lagstiftning under de 10 år traktaten varar. Om dessa artiklar utgjordes af våra förnämsta exportartiklar på Frankrike — de äro icke många, 7 eller 8 vill jag minnas — skulle jag kunna förklara det. Man hade då bundit Frankrike för att få åtnjuta den tullfrihet eller de minskade tullar, som nu finnas. Så är dock icke händelsen. Bland dessa artiklar i tariffen A ingår icke en så betydlig exportartikel som *hafre*, som 1879 utfördes för 7,367,721 kronor. Deri ingår icke *hvete*, som vi nämnda år exporterade för 307,544 kronor. Deri ingår icke heller *korn*, som vi exporterade för 147,329 kronor, och icke *tändstickor*, som vi utförde för 190,799 kronor. Mig synes, att dessa artiklar företrädesvis hade bort bindas genom franska traktaten. Dereint finnas i ofta nämnda tarif upptagna artiklar, af hvilka vi exportera intet eller högst ringa, såsom till exempel laggkär, qvastar *vanliga*, cadmium, vismut, mangan, geografiska kartor, knappformar, träskor, askar af hvitt trä, träkärn, stakar och störar, brännved, träkol, korkbark, talg, svinister, så kallad *dégras*, byggnadssten (oarbetad), gatsten, antimonium, arsenik m. m. dylikt. Mina Herrar — frihandlare eller protektionister — af dessa och andra dylika artiklar hafva vi *icke* någon export och behöfva således icke söka skydda dem genom någon traktat. Sålunda har denna förmodan icke någon giltighet och jag vet således icke något skäl för *dessa* artiklars inryckande i den franska traktaten.

Går man nu till en undersökning om, huru rätteligen sig förhåller med vår export på Frankrike, finner man till sin förundran att de artiklar, vi till något egentligen nämnvärdt belopp exportera på Frankrike, äro tullfria äfven enligt den allmänna franska tulltaxan. Dessa artiklar äro nemligen af oarbetade trävaror, timmer, bjelkar och sparrar, bräder och plank, brädstump samt af arbetade trävaror trämassa; vidare koppar och bly, hudar och skinn, oberedda; af spanmål hafre och korn, tryckta böcker, hö och sten. Alla dessa artiklar, som äro tullfria enligt den gällande allmänna taxan, belöpa sig enligt 1879 års export på Frankrike till 24,332,617 kronor, och enligt 1880 års export till 25,198,290 kronor. Då hela vår export för 1879 belöpte sig till 27,828,927 kronor och för 1880 till 28,699,361 kronor, återstår således icke mycket, som enligt allmänna taxan skulle vara tullpliktigt, men enligt traktaten fritt eller åsatt lägre tull. De artiklar, som detta skulle vara förhållandet med, äro: arbetade trävaror, tjära, tändstickor, tackjern, stångjern, plattjern, smältstycken och stål, platina, arbetadt silfver, maskinerier, redskap och verktyg, papp, papper och papperstapeter, af spanmål hvete, maltdrycker på buteljer, fartyg

och båtar, färsk fisk, fernissa, kläder. Hela denna tullpligtiga export till Frankrike, »öfriga varor» deri inberäknade, värda 1879 6,230 kronor och 1880 endast 4,318 kronor, utgjorde år 1879 3,496,310 kronor och år 1880 3,456,151 kronor. Om vi ingen traktat haft med Frankrike, utan tull skulle utgått å dessa artiklar, enligt den allmänna franska tulltaxan, skulle hela det belopp vi haft att erlägga i tull till Frankrike uppgått år 1879 till 844,388 kronor och år 1880 till 780,157 kronor. Herrarne kunna häraf se, att det för tullsatsernas skull icke vore så farligt att icke hafva någon traktat med Frankrike, och jag skall snart visa, hvilken den fördel i verkligheten är, som vi fått genom att skaffa oss några nedsättningar genom traktaten.

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Här har väl stått en utredning i tidningarne, enligt hvilken vår export till Frankrikes hamnar skulle vara ofantligt mycket större än Kommerskollegium uppgifvit. Jag tror visst, att det är konsuln i Havre, som insänt denna beräkning, enligt hvilken han får upp vår export på Frankrike till 87,890,429 francs. Om jag reducerar till francs det belopp Kommerskollegium angifvit för denna export, blir summan 39,606,000 francs. Således uppstår en skilnad af mer än 37,000,000 francs. Jag kan icke förneka dessa siffror och det är icke heller min sak, men då dessa uppgifter förvillat mångens åsichter i ämnet, har jag här velat omnämna huru med dem sig förhåller.

Se vi nu till, i afseende å hvilka artiklar Sveriges export till Frankrike genom nu föreslagna 1881 års traktat blifvit *förbättrad*, emot hvad den skulle vara enligt 1881 års allmänna tulltaxa, finna vi, att dessa artiklar äro hyflade trävaror, tackjern, ballastjern, stångjern, plattjern, papper, papp, samt andra maskinerier än ångmaskiner. Hvad hyflade trävaror beträffar, har beloppet af vår export på Frankrike deraf blifvit omtvistadt. I Kommerskollegii berättelser upptages beloppet för år 1879 till 36,185 kronor och för år 1880 till 108,572 kronor. Deremot har en hop sågverksegare och hyfleribolag uppgifvit, att en vida större kvantitet dylika varor nämnda är från Sverige exporterats och att exporten för år 1880 deraf uppgått till vida högre belopp, om jag icke missminner mig till något öfver 4 millioner kronor. Men detta gick icke till Frankrike utan till andra länder, och till dess man kan med fakta bevisa mig, att icke de af Kommerskollegium uppgifna siffrorna äro rigtiga, måste jag naturligtvis hålla på dem. Hvad åter angår tackjern, uppgick exporten deraf år 1879 till 31,255 kronor och år 1880 till 30,960 kronor. Det oaktadt uppgaf Chefen för Finansdepartementet för Konungen i Statsrådet, att detta är en af våra *hufvudsakligaste exportartiklar!* — Vidare hade vi stångjern, som utan tvifvel är den betydligaste af våra exportartiklar på Frankrike och hvarpå tullen blifvit nedsatt från sex till fem francs per 100 kilogram. Jag vill lemna osagdt, huruvida icke en del stångjern kommer att ingå för vida billigare pris, än hvad traktaten nu lyder på. Jag har fått enskilda underrättelser, som gifva anledning till att de så kallade »acquits à caution» komma att lätta vår stångjernsexport i mer än ett afseende. Dessa äro nu de artiklar, som genom traktaten skulle blifva mer eller mindre lättade i tull, mot hvad den allmänna tariffen innehåller. Beloppet af de tull-lindringar, som skulle på dem uppstå, utgör enligt 1879 års export 124,658 kronor och enligt 1880 års export 131,031 kronor. Detta är hela vår vinst i minskad tull för vår export

Nya handels- på Frankrike, som vi skulle åtnjuta till följd af traktaten. Det är och sjöfarts- sannerligen icke mycket att hurra för. traktater med

Frankrike.

(Forts.)

Detta är framsidan af medaljen, men det finnes äfven en baksida och den kallas här Frankrikes export till Sverige. Den ber jag att få litet mera omsorgsfullt behandla, åtminstone hvad de viktigare varorna beträffar. Då finna vi först *bränvin och sprit af vindrufvor*, deraf importen af 1879 utgjorde 1,704,027 liter, som gick in för en tull af 44 öre per liter. Om ingen traktat kommer till stånd, skulle denna artikel enligt 1880 års Riksdags alternativa beslut vara belagd med en tull af 60 öre per liter. Genom detta *monopol* skulle statsverket enligt 1879 års import göra en förlust af 272,645 kronor. — Sedan komma vi till *vin på fastager*. I traktaten står visserligen, att hit skall räknas endast sådant vin, som håller 15 procent alkohol och derunder, men det vin, som införts enligt 1865 års traktat, finnes i Kommerskollegii tabeller upptaget under samma rubrik intill 21 procents alkoholhalt, och sedan kommer en annan uppgift å det vin, som öfverstiger denna alkoholhalt. Jag säger detta för att visa, att jag icke förbigått något, som på frågan kunnat inverka. Således är det vin intill 21 procents alkoholhalt, jag upptagit i min beräkning, och importen deraf utgjorde år 1879 568,825 liter, eller för att nämna en jämförelsesiffra, enligt Bevillnings-Utskottets medeltalsberäkning för åren 1876—1880, 694,220 liter. Detta vin är, såsom bekant, i den nu föreslagna traktatstariffen åsatt en tull af 16 $\frac{1}{2}$ öre, men om ingen traktat finnes, skulle tullen derå utgå med 30 öre per kilo. Å denna artikel skulle förlusten, enligt min beräkning, som visar hur modest jag varit, uppgå till 72,440 kronor, och enligt Bevillnings-Utskottets tabell till 93,720 kronor. — Af *vin på buteljer* infördes år 1879 272,888 liter eller enligt Utskottets uppgift 494,068 liter, nemligen i medeltal för åren 1876—1880; enligt traktaten utgör tullen derå endast 16 $\frac{1}{2}$ öre, men skulle, om ingen traktat kommer till stånd, utgöra 65 öre per liter enligt 1880 års Riksdags beslut. Enligt 1879 års import och min beräkning skulle förlusten å denna artikel uppgå till 132,342 kronor och enligt Utskottets uppgift till 239,623 kronor. Dessa äro de viktigaste artiklarne. På *konserver* skulle förlusten blifva 9,981 kronor. Vidare finnes det åtta andra artiklar, som till någon nämnvärd myckenhet införas till Sverige och ej uppgå hvardera till värde af 1,000 kronor och derunder, som jag jemväl upptagit i min beräkning. Hela statsverkets förlust på importen från Frankrike skulle efter min beräkning uppgå till 489,526 kronor, och om jag tillägger det belopp, hvarmed denna summa enligt Utskottets beräkning bör ökas endast för artikeln *vin*, eller 128,561 kronor, skulle totalförlusten uppgå till mer än 600,000 kronor på dessa från Frankrike af någon nämnvärd myckenhet till Sverige importerade varor.

Det finnes visserligen åtskilliga andra varor, som importeras till icke obetydligt belopp, och som skulle icke obetydligt öka denna förlust för statsverket, men jag har icke kunnat beräkna dem, därför att Kommerskollegii berättelse öfver importen från Frankrike icke skiljer på de olika artiklarne. Detta gäller i synnerhet bomulls-, ylle- och linneväfnader, å hvilka förlusten ej kan beräknas, emedan Kommerskollegii berättelse ej upptager mer än en rubrik för hvarje slag, ehuru,

som bekant, den franska traktattaxan för hvarje af dessa artiklar har flera olika tullsatser. På samma sätt sammanför Kommerskollegium i en rubrik så väl parfymerad som »andra slag» tvål. Likaledes är detta förhållandet med äkta porslin, deraf det hvita och enfärgade förtullas med 24 öre per kilo såväl enligt nya franska som 1880 års svenska tulltaxa, hvaremot det förgyllda och målade förtullas med 47 öre enligt den franska taxan, men med 50 öre enligt 1880 års Riksdags alter-nativa beslut. Derför har jag icke kunnat beräkna den förlust, stats-verket genom dessa olika tullar komme att tillskyndas.

Men den förlust, som statsverket gör derigenom, att denna *spe-ciella* franska tulltaxa inrangeras i vår *allmänna* tulltaxa för hela den handlande verden, är vida betydligare. Jag har äfven räknat ut denna förlust för alla de artiklar, som enligt Kommerskollegii berättelse i någon nämnvärd myckenhet importeras. Jag vill icke besvära Kam-maren med att uppläsa hela denna lista, som är vida betydligare än den, som afser importen allenast från Frankrike. Men efter 1879 års import skulle totalförlusten uppgå till 950,920 kronor och efter Bevill-nings-Utskottets beräkning till 1,126,893 kronor utan rättelser, och med rättelser tror jag att beloppet ändå komme att öfverstiga 1,000,000 kronor. Således synes deraf, att jag alldeles icke gjort någon öfver-drifven beräkning, jemförd med Bevillnings-Utskottets, äfven med de deri införda rättelserna.

Men det är en annan sak, som jag icke sett att man inom pressen egentligen fäst sig vid, men som emellertid visar hur pass skickligt denna traktatfråga blifvit genomförd. Det är nämligen, att genom den nu föreslagna traktaten våra finansiella förhållanden blifva i viss mån *försämrade*, mot hvad 1865 års traktat innehåller. Och nog synes det mig, att man åtminstone hade bort erhålla ett så pass drägligt resultat, att detta icke blefve förhållandet. *Tjära* var enligt allmänna franska taxan af år 1864 fri, men enligt samma taxa af år 1881 be-lagd med en tull af 2 francs per 100 kilo. Häri har vår nya handels-traktat ej kunnat åstadkomma nedsättning. Vår export till Frankrike af denna artikel var år 1880 28,564 centner eller 1,213,970 kilo. Efter 2 francs per 100 kilo uppstår härå en förlust i högre tullafgift af 17,481 kronor. För *tändstickor* erlades i tull enligt 1865 års traktat 5 procent af värdet, men enligt 1881 års allmänna franska tulltaxa 12 francs per 100 kilo, deri 1881 års handelstraktat ej kunnat ernålla nedsättning. År 1880 exporterade vi till Frankrike 3,900 skålpund eller 1,657 kilo, till värde af 1,170 kronor. Tullen härå gör efter 12 francs per kilo 143 kronor, men enligt 5 procent af värdet endast 58 kronor 50 öre. Således en förlust af 84 kronor 50 öre. För *stål, valsadt*, erlades enligt 1865 års traktat 15 francs per 100 kilo, men enligt 1881 års traktat 16,50 francs. Om det stål, som upptages i Kommers-kollegii berättelse 1880, är alltsammans valsadt, upplyser ej berättelsen, men förutsatt att så är, var exporten deraf år 1880 på Frankrike 1,018 centner eller 43,265 kilo. Efter 1,50 francs per 100 kilo blir förlusten härå 467 kronor 26 öre. Enligt 1865 års traktat var i fråga om *arbetade trävaror* ingen tull åsatt hyflade och spåntade bräder och belöpte sig för andra träarbeten till 10 procent af värdet. Enligt 1881 års traktat är tullen för de förra 0,50 franc och för de senare

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.

(Forts.)

5 francs per 100 kilo. Vår export af dessa båda slag äro i Kommerskollegii berättelser sammanförda under *en* rubrik med åsatt värde af 108,572 kronor. Förlusten mot förr kan lägst upptagas till 10 procent af värdet eller 10,857 kronor 20 öre. Skulle man rätta sig efter Bevillnings-Utskottets å pag. 6 framställda uppgift från enskilda personer, skulle år 1881 från Sverige utskleppats 27,000,000 kilo hyfladt virke. I sådant fall skulle förlusten å endast denna artikel utgöra 97,200 kronor. Detta är således den *försämrade* ställning, hvori vi enligt den nya traktaten skulle komma.

Hvad hade väl varit enklare, än att låta en konventionel taxa för Frankrike åtfölja den generella — detta ligger naturligtvis i Riksdagens hand, men skulle, om regeringen understödt det, vunnit ofantligt mera gebör, än nu kan vara fallet — och derigenom dels bespara oss de svårigheter, som uppkomma genom en till följd af den franska taxans införande i den allmänna taxan ofantligt minskad tullinkomst, dels ock, hvad som är ännu viktigare, åstadkomma att Sverige blefve herre öfver sin generella tulltaxa och kunde bestämma den efter näringsarnes behof af skydd eller statsverkets behof af ökade inkomster af tull, och kunna jennare afväga tullbeskattningsbördan mellan de olika samhällsklasserna efter rättvisa och billighet. Nu har motsatsen egt rum. De flesta lyxartiklar äro belagda med låg tull, som icke kan ändras. Men för att skaffa oss inkomster hafva vi allt sedan 1865 anlitat, och komma kanske i ökad mån hädanefter att anlita, tullen. Vi måste då gripa till kassaartiklarne, som utgöras af dels nödvändighetsvaror och dels en och annan njutningsartikel för de fattiga och arbetande klasserna, som dock draga den jmförelsevis tyngsta bördan af tullen. Detta är en himmelsskriande orättvisa, som kommer att sedermera bära frukter, hvilka icke blifva goda för de bättre klasserna.

Men, säger man, det låter sig icke göra, ty Sverige har ingått traktater med främmande nationer. Hvad hindrar väl detta? Jag har genomgått Sveriges traktater från 1826 till 1875, eller tillsammans 18 stycken och funnit att de allesammans äro ställda på 12 månaders uppsägningstid, med undantag af handels- och sjöfartstraktaten med Turkiet. Frankrike har kunnat göra det. Då Frankrike antog sin allmänna tariff, uppsade det traktaterna med alla främmande makter, jag tror 24 stycken. Hvad hindrar Sverige att göra detsamma? Jag vet icke hur många traktater af de sedan 1826 ingångna 18 traktaterna nu äro gällande, men derom kan Herr Statsrådet och Chefen för Utrikesdepartementet upplysa. Men äfven förutsatt att alla 18 ännu gälla, finnes intet hinder att uppsäga dem på tolf månader. Således är detta icke något hinder att göra en särskild traktatstarif och en allmän tulltarif.

Det torde vara skäl att i en så viktig fråga som denna icke, såsom Konungens Statsråd, låta komma sig till last att hafva helt och hållet förgätit de svenska *näringsarne*. Det lider intet tvifvel, att icke tulltaxan och dess bestämmelser hafva ett väsentligt inflytande på de olika näringsarnes förmåga att skydda sig och fortfara i strid mot öfvermakten af främmande länders industri. Man har i allmänhet låtit framskymta, att vårt näringslif höjt sig. Jag tror, att man der-

uti har gjort ett ganska stort misstag, ty om vi jemföra tillverkningsvärdet vid våra samtliga fabriker under olika år, så finna vi, att detta värde allt sedan år 1876 nedgått. Sålunda utgjorde det nämnda år 173,094,961 kronor, år 1877 167,605,364 kronor, år 1878 145,211,230 kronor och 1879 134,209,871 kronor. Enligt Kommerskollegii berättelse för år 1880 har detta tillverkningsvärde visat sig uppgå till 152,813 kronor. Men så är icke allenast förhållandet i fråga om tillverkningsvärdet, utan om vi betrakta alla de väsentliga förhållanden, som antyda på välmåga eller aftagande af näringslivet och de af detta lif beroende förhållanden, så finna vi under de senare åren en nedgång i alla sådana förhållanden. Jag vill blott här i största kortet genomgå de väsentligaste värdemätarna på dylika förhållanden. Först hafva vi *emigrationen*. År 1876 utgjorde emigranternas antal 9,418, 1877 7,610, 1878 9,032, 1879 17,637, 1880 icke under 30,000 och 1881 tror jag icke det stannar förr än vid 40,000. Man måste vara blind i frågan, om man icke finner detta vara en följd af näringsförhållandenas försämring. Likaså med ingångna *äktenskap*, som aftagit från 1876, då de utgjorde 31,184, 1877 30,674, 1878 29,151 till 1879, då de endast uppgingo till 28,635. Den som känner förhållandena inom den arbetande klassen i synnerhet, vet, att när folk för näringsomsorger icke kunna gifta sig, uteblifva äktenskapen, men osedligheten uteblifver ej, och det är ohelsa från näringslivets sida. Om vi vidare betrakta afgjorda *utsökningsmål*, så ökade sig dessa från 1876, då de voro 27,133, och 1877, då de utgjorde 33,522, till 58,827 år 1878, och Herrarne skola få se, att för år 1882 komma dessa mål att uppgå till 60 à 70,000. *Adömd skuldsomma* utgjorde 1876 7,534,000, 1877 9,099,000 och 1878 15,145,000 kronor. Äfven det är ett icke ovigtigt bevis på ohelsa inom näringslivet. Antalet *understödstagare* i landet utgjorde 1876 190,852, 1877 193,046 och 1878 201,461. Äfven det bevisar detsamma. *Fattighjonens* antal uppgick 1876 till 190,852, 1877 till 193,046 och 1878 till 201,461. *Sparbankernas* rörelse slutligen bevisar äfven detsamma. Deri *insattes* år 1876 36,068,000 och 1877 31,433,000; men 1878 nedgick insättningarna till 26,812,000 kronor, under det deremot *uttagningarna* från sparbankerna, som 1876 utgjorde 32,622,000, ökades 1877 till 36,559,000 och 1879 till 39,917,000. *Kommunernas utgifter*, som 1874 voro 34,584,000, uppgingo 1875 till 37,863,000, 1876 till 42,581,000 och 1877 till 45,885,000, deraf för *fattigvården* 1874 6,492,000, 1875 6,947,000, 1876 6,813,000, 1877 7,086,000 och slutligen 1878 7,289,000 kronor. Jag vill icke trötta Herrarne med att framställa flera statistiska bevis på allmän ohelsa i landet. Någon kanske säger, och mina motståndare göra det nog, att detta beror icke på tulltaxan, men den reglerar dock i mycket näringsförhållandena i landet och på dess bestämmeelser bero mycket alla sådana förhållanden, som dem jag har visat och som bestämdt antyda ett aftagande i vårt näringslif. Jag har, fastän jag icke tillhör tullkomitén, gjort en beräkning öfver de viktigaste näringarna och deras tillstånd för att se, huru den saken slår sig ut. Jag gjorde beräkningen, innan jag fick tullkomiténs beräkningar och tabeller, och jag är glad deröfver, emedan dessa tabeller börja med år 1860 och man af dem icke får en fullt klar utredning,

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*

(Forts.)

Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

huru näringslifvet och fabriksrörelsen gestaltade sig under vår egentliga skyddsperiod. Det hade varit enklare och riktigare att åtminstone för hvar 15 eller 10 år från 1834 göra en sådan utredning i tabellerna. Material dertill saknas alldeles icke och för mig är det tydligt att, om man velat skapa lika rätt mellan de två perioderna, tullskyddsperioden och den andra, så hade man mera opartiskt förfarit. Jag har för de 23 viktigaste näringarne, som representera 85 à 86 procent af samtliga tillverkningars belopp, gjort eu så beskaffad kalkyl, men som tiden är så långt framskriden och jag redan tagit Kammarens tid så mycket i anspråk, vill jag icke redogöra därför näring efter näring; men så mycket vill jag dock säga, att på grund af denna utredning, som är tillgänglig för hvem som vill begagna den, befinnes det, att från 1834 till 1879 hafva i det närmaste utan undantag dessa 23 väsentliga näringar, som representera 85 à 86 procent af samtliga fabrikers tillverkningsvärde, gått framåt under skyddsperioden, ökat sig ojemnt under frihandels första 10 år, men från 1875 nästan utan undantag gått tillbaka. Af dessa 23 hufvudsakliga näringar är det egentligen endast fyra, som gått framåt, och det är kemiskt-tekniska fabriker, pappersfabriker, sockerbruken samt öl- och porterbryggerier; men äfven dessa visa efter 1875 en fram- och återgång, som just icke antyder någon industriel helsa. Våra näringar äro för betydliga med afseende på sin tillverkning och sina inkomster för att förbises.

Denna tillverkning utgör nemligen:

	Bruttoinkomst årligen i millioner kronor.	Årlig behållning i millioner kronor.
Jordbruket	450.	80 à 90.
Bergshandteringen	70.	3,7.
Sågverksrörelsen	140.	6,6.
Fabriksindustrien	140.	18.
Utrikes sjöfarten	30.	5,6.
Samfärdseln	30.	?
Handtverkerierna	?	17.
Jernhandteringen	?	3,7.

Det hade lönat mödan att undersöka saken och att infordra vederbörandes utlåtande. Sådant har emellertid af vederbörande föredragande Herr Departementschef icke skett. Jag har förut anmärkt, att hvad *handtverkerierna* beträffar, så visa de samma resusultat; arbetarepersonalen har aftagit, under det handtverkarnes antal nära nog förblifvit stationärt sedan 1875.

Öfvergå vi nu till den franska *sjöfartstraktaten*, som jag icke ämnar behandla särdeles omfattande, men som jag anser mig med några ord böra beröra, därför att det blifvit mig förevitadt, att jag vid remissen af den Kongl. propositionen lemnade denna fråga å sido utan att nämna den med ett enda ord; så hafva vi i det fallet först att jemföra sjöfartstraktaten af 1881 med den af 1865, och jag erkänner, att skillnaden mellan båda icke är särdeles betydande. 1881 års traktat skiljer sig endast i följande punkter från den af 1865: *Artikel I* är ny och den innehåller något, som icke kan annat än förvåna, ty

der står: »Full och oinskränkt frihet i afseende å handel och sjöfart skall ega rum mellan de höga fördragslutande parternas undersåtar». *Nya handels- och sjöfarts-traktater med Frankrike.* *(Forts.)*
Oinskränkt frihet är ett illa valdt uttryck, ty det är liktydigt med sjelfsväld. Det skall väl vara *lagbunden frihet*. »Dessa undersåtar», heter det vidare i artikeln, »skola uti hamnar, städer eller på andra orter, hvilka som helst, inom de respektive staterna, antingen de der bosätta sig eller hafva tillfälligt uppehåll, icke för sin handel eller *industri* erlægga andra eller högre afgifter, skatter eller pålagor, af hvad namn de vara må, än som af landets egna undersåtar utgöras. De privilegier, friheter och andra förmåner, hvilka som helst, hvaraf i afseende å handel, industri eller sjöfart det ena fördragslutande landets undersåtar äro i åtnjutande, skola likaledes tillkomma det andras undersåtar.»

2:dra artikeln 1 mom. motsvarar Artikel II i 1865 års traktat, ehuru den senare mera utförligt angifver, hvilka de afgifter äro, som de respektive ländernas fartyg äro underkastade. 2 mom. motsvarar V Art. i 1865 års traktat. 3 mom. är nytt och lyder:

»För öfrigt är öfverenskommet, att vid kustfart de respektive nationernas fartyg skola ömsesidigt behandlas på samma sätt som fartyg, tillhörande de mest gynnade nationer.»

För öfrigt är *Artikel 3* lika med Artikel VII i 1865 års traktat. *Artikel 4* lika med Artikel II; *Artikel 5* lika med Artikel III och *Artikel 6* motsvarar Artikel IV mom. 2 i 1865 års traktat, ehuru med den olikhet i redaktionen, att i 1865 års traktat skola varor, införda med den ena eller andra maktens fartyg, kunna, efter egarens godfinnande, utlemnas till förbrukning, transitoförsändning eller återutförelse, på samma villkor som med landets egna fartyg; hvaremot enligt 1881 års traktat föreskrifves, att, om fartyg endast vill lossa en del af sin last, må den andra delen återutföras, utan att denna senare del behöfver erlægga annan tullavgift än för bevakning, lika med landets egna fartyg.

Sedan är den nya *Artikel 7* lika med gamla Artikel VIII mom. 2; *Artikel 8* lika med Artikel X; *Artikel 9* lika med Artikel XI; *Artikel 10* lika med Artikel XII; *Artikel 11* lika med Artikel XIII; *Artikel 12* lika med Artikel XIV; *Artikel 13* lika med Artikel XV; *Artikel 14*, motsvarande gamla traktatens Artikel XVI, angår ratifikationen och utgör traktatens sista artikel.

Herrarne se af denna korta redogörelse, att det är högst få olikheter mellan de båda traktaterna. Hvad nu vår sjöfartstraktat beträffar, så känna Herrarne nog, att man icke kunnat åstadkomma andra fördelar än dem, som vunnits genom 1865 års traktat, men hufvudsakligast genom 1866 års allmänna franska sjöfartslag, som gäller för hela världen. De afgifter, som vi ännu få vidkännas, äro af den ringa betydelse, att det icke är mycket att göra väsen af. De hafva blifvit uppgifna olika, och någon fullständig utredning på sak har hvarken skett i Kongl. Maj:ts proposition eller i Utskottets betänkande. Man har kommit till olika siffror. Norska regeringen har sökt att utreda denna fråga, men har icke heller kommit till någon rätt klarhet deri.

Jag vill här icke upptaga tiden med att tala om historien, huru Sveriges regering och Sveriges underhandlare i Paris under förra tider

Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.

(Forts.)

betett sig i afseende på traktatsunderhandlingarne. Det är ett sorgligt kapitel i våra traktaters historia.

Slutligen har man velat skrämma oss med, att om vi icke ingå på traktaten, så skulle det kunna blifva vida sämre än nu. Det är visserligen sant, såsom man framdragit, att Frankrike genom lagen af den 13 Januari 1872 gjort ett försök att beröfva främmande nationer de fördelar de egde i afseende på sjöfarten, men man fann snart olämpligheten deraf och upphäfdde denna lag genom lagen af den 20 Juli 1873. Frankrike har deremot tagit ett annat steg, som borde efterföljas af Sverige, för att gynna sin sjöfart, och det är *premierings-systemet*, som Frankrike infört genom en lag af den 29 Januari 1881. Det har ännu icke blifvit utsträckt till andra franska fartyg än sådana, som gå på transatlantiska länder, men det lider intet tvifvel, att icke detta system snart nog blir applicerad äfven på andra franska fartyg, som gå på Europas atlantiska, medelhafs-, nordsjö- och östersjöhamnar, och då blir i alla fall den svenska sjöfartens ställning gent emot den franska ganska mycket begränsad och kommer att lida mycket afbräck. Då fins för oss intet annat medel än att använda detta premieringssystem, hvilket står i strid mot traktatens anda, och dock hafva de båda traktatslutande makterna förbundit sig att icke vidtaga åtgärder, som strida deremot. Norge befarar alldeles icke någon höjning af sjöfartsafgifterna på Frankrike och anser det icke kunna komma i fråga, att dessa förstoras, äfven om de icke betryggades af någon traktat. Alla andra sjöfartsidkande länders trafik på Frankrike har, efter upphörandet af tonnageafgiften, tilltagit i betydligare grad än den svenska gjort det. Här har blifvit framställt vid remissen af den Kongl. propositionen, att det skulle varit sjöfartstraktaten som åstadkommit denna så stora tillökning i vår sjöfart på Frankrike. Jag bestrider detta på goda grunder, och vill man söka den verkliga orsaken dertill, så finner man den enklast i vår trävaruexport, som ju ökats i så hög grad, att det gränsar ända till skogssköfving.

När man betraktar våra sjöfartsförhållanden på Frankrike, som tullkomitén egnat en särskild tabell, så är det förvånande, att komitén, sedan beräkningen af fartygs drägtighet från och med 1875 förändrats från nyläster till tons, icke behagat reducera denna drägtighet antingen för föregående år till tons eller för de efterföljande till nyläster. Det är mycket svårt för en hvar att sätta sig in i frågan, och vid en jmförelse mellan 1875 års traktat och den nu föreliggande gör sig mängen icke reda för förhållandet mellan nyläst och tons, men såsom bekant är räknas 3,14 tons på en nyläst för segelfartyg och för ångfartyg svarar en nyläst mot 4,5 tons. Jag har gjort en reduktion ur tullkomiténs tabeller, enligt hvilken fraktfarten från Frankrike till Sverige aftagit från 1876 till 1879. 1876 och 1877 har fraktfarten af svenska fartyg, afgangna från Frankrike till Sverige, aftagit, men 1878 och 1879 tilltagit. Svenska fartyg, afgangna från Frankrike i *utländsk fraktfart*, hafva, hvad samtliga drägtigheten beträffar, under åren 1876 och 1877 aftagit, men under åren 1878 och 1879 tilltagit; hela antalet svenska fartyg, ankomna till Frankrike, har i drägtighet aftagit under åren 1876 och 1877, men tilltagit under åren 1878 och 1879. Af detta antal i utländsk fraktfart till Frankrike ankomna

svenska fartyg har likaledes drägtigheten under åren 1876 och 1877 *Nya handels- och sjöfarts-traktater med Frankrike.* aftagit, men under åren 1878 och 1879 tilltagit. Det synes mig därför, att det är långt ifrån så fördelaktigt med afseende på sjöfarten som man föreställer sig.

Jag skulle, om icke tiden vore så långt framskriden, hafva ännu mycket att tillägga om våra två förnämsta industrialster, trä och jern, men jag vill inskränka mig att sluta med *Bevillnings-Utskottets* betänkande N:o 4. Jag har redan under loppet af mitt anförande berört många utaf dessa frågor, och jag kunde inskränka mig till att hänvisa, rörande första delen af betänkandet, till *Dagbladet* för i går, som kriticerar det på ett sätt, som icke hedrar *Bevillnings-Utskottet*. Den första delen af betänkandet och den sista tyckas vara skrifna af två olika personer. Om man läser den första delen, skall man säga: det var skönt; nu blir det afslag; men nej, på slutet har troligen den ärade ordföranden fört pennan, och ehuru han framhåller många olägenheter af traktaten, så slutar han dock med att föreslå dess antagande.

Bevillnings-Utskottet säger vidare, att »den yrkade nedsättningen i tullavgifterna för vissa svenska och norska produkter hade deremot endast i ofullständigare grad kunnat utverkas». Ja, den belöper sig, såsom jag nys nämnde, endast till 130,000 kronor. »Icke heller» — fortsätter *Utskottet* — »hade sträfvandet att inskränka antalet af de artiklar, som inginge i traktat-tarifferna, kröntes med fullständig framgång, enär Frankrike icke velat i någon högre grad eftergifva sina fordringar på omfattande traktat-tariffer. Nedsättningar i våra införseltullar hade dock betingats allenast för ett mindre antal artiklar. Dessa kunde i allmänhet karakteriseras såsom öfverflödsvaror.» Jag hemställer till *Bevillnings-Utskottet*, huruvida man kan betrakta bomulls- och linneväfnader äfvensom fajans såsom öfverflödsvaror; jag tror, att det är ganska behöfliga varor, och dock äro de upptagna i traktat-tariffen.

Hvarför skola tullarne fortfarande nedsättas, när 1880 års Riksdag uttalade en motsatt åsigt? Jag tycker, att man borde respektera Riksdagens vilja i en fråga, der Riksdagen ensam har rätt att besluta.

Utskottet säger slutligen: »Och då det beroende, hvari vår tullagstiftning stått till följd af 1865 års handelstraktat, i alla händelser blifvit betydligt inskränkt, stode ju alltid möjligheten öppen att vid bestämmandet af öfriga tull-atser söka motverka de oegentligheter i tullbeskattningen, som ifrågavarande nedsättningar kunde komma att medföra». Hvarifrån har *Utskottet* tagit den åsigten, att det är ett betydligt antal artiklar, som blifvit frigjorda från beroende af handels-traktaten? I 1881 års traktat utgöra ju antalet artiklar 33 %, d. v. s. en tredjedel af samtliga i den allmänna tulltaxan upptagna tullpligtiga artiklar. Hvad åter beträffar frasen, att man med de öfriga tull-satserna kan söka motverka de oegentligheter, som af traktaten medföras, så vore detta en stor orättvisa mot de fattigare och mindre bemedlade klasserna. Ty hvarifrån skall man taga medel, då de stora organisationsfrågorna rörande armén och flottan komma på dagordningen, hvarifrån skall man få medel till alla dermed förenade nya utgifter utan att träda de fattigare klassernas berättigade intressen för

(Forts.)

Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

nära, om man icke har frihet att bestämma öfver tullsatserna? Jag vet det icke.

Utskottet säger på sid. 4: »Endast en makt har lyckats att med Frankrike träffa ett aftal, som innehåller allenast ömsesidig tillförsäkran af den behandling, som i hvardera landet tillkommer den mest gynnade främmande nation. Denna makt är Tyskland, och det ifrågasvarande aftalet utgör en af bestämmelserna i det fredsfördrag, som undertecknades, då dess segrande härar stodo i hjertat af Frankrike». Detta är så till vida origtigt, att nu har en makt, som på industriens område är af ofantligt mycket större betydelse än Tyskland, nemligen England, fått samma fördel, och hvad Tyskland beträffar, så var det icke genom någon vanlig handelstraktat det vann dessa fördelar, utan det var med svärdet på nacken som Tyskland vid fredstraktaten med Frankrike tilltvang sig desamma.

Hvad det beträffar att vi i afseende på export- och sjöfartsförhållandena till Frankrike skulle komma i en ogynsammare ställning än andra nationer, så äro de nationer, som fått sina traktater ratificerade, snart räknade. Jag tror, att det ännu icke är en enda. Vål är det sant, att åtskilliga nationer öppnat underhandlingar eller undertecknat traktater med Frankrike samt att äfven en och annan nations representation eller del af sådan gillat dem, men ännu är ingen definitivt afgjord. Och jag kan berätta den nyheten, att det är sannolikhet för att ingen handelstraktat med någon af de mindre makterna blir ratificerad, just emedan England fått sig tillförsäkrad fördelen att liksom Tyskland behandlas såsom den mest gynnade nation. Holland har afslagit traktaten, hvarvid representationen anhållit, att regeringen måtte öppna nya underhandlingar med Frankrike för att få en bättre och förmånligare traktat.

Jag kan icke annat än gratulera oss, att Kongl. Maj:t, ehuru han i sin senaste proposition föreslagit, att vissa tullartiklar skulle inrangeras i den allmänna svenska tulltaxan, likväl gjort en konventionel tulltaxa för andra artiklar, t. ex. *bleckslagarearbeten, borstbindarearbeten, drufbrännvin, vin, hudar*, beredda. I afseende å dessa artiklar är det i Kongl. Maj:ts förslag till ny tulltaxa etablerad en undantagslagstiftning för Frankrike.

För borstbindarearbeten med infattning af opoleradt eller måladt trä eller jern är tullen enligt traktaten 12 öre per kilogram, men enligt allmänna taxan 10 öre; för sulläder är den enligt traktaten 24 öre öre per kilogram, men i allmänna tulltaxan endast 15 öre.

För att få vinet att moussera, om jag så får säga, har Bevillnings-Utskottet beträffande jern- och trävarorna kommit fram med åtskilliga upplysningar, som jag icke kan tillägga någon annan betydelse än vanligt käringprat. Så talar Utskottet om de upplysningar af enskilda personer det fått, huru många standards hyfladt virke exporteras till Frankrike, men Bevillnings-Utskottet säger icke, hvarifrån det fått dessa upplysningar eller hvilka personer lennat dem; tills detta skett, kan jag icke rubricera dem på annat sätt än jag nyss gjorde. Hvad vidare beträffar dessa hyflade bräder, som skickas genom Belgien till Frankrike, så har jag redan förut visat hvad betydelse nedsättningen i tull för dem kan hafva.

Någon utredning angående det belopp, hvarmed vår sjöfart i händelse af traktatens uteblifvande skulle betungas, har Bevillnings-Utskottet icke kunnat åstadkomma. »Ifrågavarande afgifter utgå nemligen», säger Utskottet, »i olika hamnar med olika belopp och efter skiljaktiga beräkningsgrunder. Af en från de förenade rikenas generalkonsul i Håvre ingången, Bevillnings-Utskottet meddelad skrifvelse framgår emellertid, att lotspenningar och mäklarkurtage i Håvre uppgå, för ett från Amerika kommande, med styckegods lastadt fartyg till omkring 40 procent, och för ett fartyg med träläst från europeisk hamn till omkring 50 procent af samtliga hamnumgålderna. En eventuel förhöjning af ifrågavarande afgifter torde fördenskull vara af den betydelse, att den icke bör helt och hållet lemnas ur räkningen vid bedömandet af föreliggande ärende.»

Härom lemnas dock i den norska regeringens Indstilling 8 September 1881 en annan uppgift, nemligen att afgifterna för ett från Amerika kommande fartyg skulle uppgå till 20 % af hamnumgålderna. I alla händelser betviflar jag, att förlusterna, i fall traktaten icke skulle komma till stånd, skulle belöpa sig till sådana summor, att det för dessa förlusters skull vore värdt att ingå på sådana vilkor, som denna traktat innehåller.

Jag har således i afseende på den första punkten af Bevillnings-Utskottets betänkande, der Utskottet hemställer, att Riksdagen måtte meddela det af Kongl. Maj:t åskade godkännande af de med Frankrike afslutade nya handels- och sjöfartstraktater, intet annat att yrka än att Kammaren måtte afslå denna hemställan.

Vid andra punkten har jag några ord att tillägga rörande den behandling Herr Hedins motion erhållit, och jag kommer att framställa mina anmärkningar derom, när denna punkt föredrages.

Herr Reutersvärd: Af den motiverade reservation, som åtföljer detta betänkande, synes, att jag varit af skiljaktig mening mot Utskottets majoritet med afseende på denna så viktiga fråga, vigtig icke endast för stunden utan för en lång, oviss framtid, som vi icke hafva i vår hand. Men innan jag ingår på bedömandet af sjelfva hufvudfrågan, ber jag att få till Kongl. Maj:ts regering hembära min tacksamhet derför att denna fråga blifvit hänskjuten till Riksdagens pröfning och afgörande i olikhet med 1865 års traktat, som var på förhand afgjord. Särskildt ber jag också att få hembära min tacksamhet till Herr Finansministern, som från första början sökt ställa frågan på dess rätta ståndpunkt, och då en tarifftraktat skulle afslutas, sökt att, hvad som var det enda rätta, inskränka de i tariffen upptagna artiklarnes antal till det minsta möjliga. Underhandlingarnes resultat visar tyvärr, att det icke låtit sig göra, ty icke mindre än 135 artiklar medtagas vid traktatens uppgörelse, hvilket naturligtvis under en lång följd af år fastslår det system, nemligen frihandelssystemet, som man hade hoppats vara på återgång.

Jag har inom Utskottet motsatt mig traktaten dels af principiella skäl, emedan jag anser, att det för ett litet folk kan hafva sina stora vanskligheter att ingå sådana traktater med en stor och mäktig stat, hvarvid förhållandet alltid blir, att den starkare tager ut sin rätt, men

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

den svagare får se sig om efter sin, dels därför att erfarenheten, som vunnits under de 17 år, som den nuvarande traktaten varit gällande, icke visat, att de förespeglingar, som gjordes oss vid tidpunkten för nämnda traktats antagande, blifvit så uppfyllda som önskligt hade varit. Jag vågar uttala denna åsigt så mycket mer som, då vi under dessa år dels hafva varit gynnade med ganska tillfredsställande skördar, dels ock hafva i landet indragit hundratals millioner kronor för jernvägsanläggningar och åt hypoteksföreningarne, det skulle hafva varit underligt om, under fortfarande fred, vårt land skulle varit stillastående och dessa förhållanden icke skulle hafva lemnat efter sig några spår af en förbättring i vår finansiella ställning. Jag får tillägga, att vår finansiella ställning kan synas vara förbättrad, men det beklagliga är, att vi i närvarande stund stå i så stor skuld till utländingarne, att jag fruktar, att den tid icke är långt aflägsen, då vi få dyrt plikta för vårt hittills använda tullsystem. Jag har vidare varit emot traktaten, därför att vi icke fått den reciprocitet, som borde finnas kontrahenterna emellan; jag kan icke inse, hvarför icke, då Frankrike sätter så oerhördt höga tullar på en mängd artiklar för att skydda sin förädlingsindustri, icke äfven vi på samma sätt skulle få hafva rättighet att bestämma öfver dylika tullsatser, om också Riksdagen hvarken nu eller på lång tid skulle önska göra en sådan rätt gällande. Jag har vidare varit emot traktaten, därför att fördelar, som i densamma förespeglas oss, enligt mitt förmenande äro af sådant obetydligt värde, att det vore en ganska vådlig sak att för så ringa fördelar vilja hindra vårt lands representation från att under en längre tid njuta den af vår grundlag bestämda, för svenska folket dyrbara rättigheten att sig sjelf beskatta. Det skall efter mitt förmenande vara så öfvervägande fördelar, för att ett land skall afsäga sig en sådan rättighet, att de knappast kunna mätas med penningar.

Sedan den föregående talaren har så noggrant genomgått alla möjliga detaljer, kan jag vara ganska kortfattad vid uppvisandet af de ringa fördelar, som denna traktat skulle bereda vår handel och vår industri. Jag hänvisar emellertid till den tabell, Bil. A, som jag tagit mig friheten framlägga inför Riksdagen och som jag anser tydligare än de af Utskottet utarbetade tabellerna, enär den upptager alla tullsatserna i francs, då deremot Bevillnings-Utskottets tabeller hafva kronor och francs om hvarandra. Tabellen upptager i 1:sta spalten Frankrikes allmänna tariff, i den 2:dra traktatsförslagens tullsatser i Frankrike, i den 3:dje samma förslags tullsatser i Sverige, i den 4:de svenska tulltaxan af år 1881 och slutligen i den 5:te tullsatserna i Frankrike enligt 1865 års traktat. Jag vill nu endast hålla mig till de viktigaste, af Utskottet omnämnda artiklarne, och se vi då först på artikeln jern, så finna vi, att för *tackjern* och *barlastjern* är tullen i Frankrike nedsatt från 2 till 1,50 francs, hvilket motsvarar en lindring af 15 öre per centner; denna lindring spelar dock alls ingen roll för vår export, ty med lika stort belopp kan priset ändra sig under samma börsdag, så att den ene köparen får betala 15 öre mera än den andre. För *stångjern*, *horn-* och *vinkeljern* etc. är tullsatsen enligt Frankrikes tarif général 6 francs, men enligt traktatförslaget nedsatt till 5 francs. Då vi enligt nu gällande traktat hafva rättighet att sätta

tullen lika högt som Frankrike, det vill säga till 6 francs, tvingas vi nu att nedsätta den till noll och intet. Jag hemställer till alla yrkesbröder, huruvida det icke skulle vara fördelaktigare för oss att afstå den nämnda lilla fördelen, som utgör 31 öre per centner, mot att, i fall denna näring skulle komma i betryck, det skulle vara möjligt för svenska Riksdagen att lemna den något skydd, hvilket blir omöjligt genom traktatens antagande. Ser jag vidare på den dyrbarare artikeln *plåt*, valsad eller snidd, plan af mer än 1 millimeter, ej urklippt, har Frankrike i tarif général satt tullsatsen till 7,50 francs, men för vår räkning afprutat en half franc, således till 7 francs, hvilket gör 15½ öre per centner, men vi hafva måst underkasta oss att göra denna förädlade vara vid införsel till Sverige tullfri. *Plåt*, valsad eller smidd, af mer än 1 millimeters tjocklek, klippt i brickform, har i tarif général en tull af 8 francs, hvilken enligt traktaten skulle nedsättas med ½ franc för 100 kilogram; för denna artikel hafva vi enligt nu gällande traktat rättighet att sätta en tull ända till 8,25 francs, men enligt den nya traktaten skall den här blifva tullfri. Å sistnämnda artiklar tillskyndas oss ingen fördel utan endast olägenhet. Så kommer vidare *plåt*, tunn och svartbleck, plan af 1 millimeter eller derunder, ej urklippt, för hvilken beviljats en nedsättning i franska tullsatsen från 10 till 9 francs, under det att vi, som enligt nu gällande traktat haft rättighet att sätta tullen till 10 francs, hädanefter måste göra den tullfri.

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

Det skulle verkligen förvåna mig, om icke underhandlarne å Sveriges och Norges sida skulle kunnat betinga oss rättigheten att, i fall behovet så kräfver, kunna få åsätta samma tullsatser, som fransmännen sjelfva bestämt för införseln af våra varor. Angående trävaror har den föregående talaren fullständigt belyst frågan. Jag har ännu ett skäl, som jag ej nämnde nyss, för att afslå traktaten och det är, att om traktaten endast afsåge Frankrike, vore den kanske ändå icke så förkastlig, men att hela den öfriga världen, med hvilken vi hafva kommersiella förbindelser, skall få åtnjuta samma fördelar som Frankrike, ehuru dessa stater år efter år göra det allt omöjligare för oss att komma in på deras marknad. Skola vi under sådana förhållanden öppna våra portar, så att äfven de få hit införa sina varor tullfritt eller mot ytterst små tullsatser? Kan något sådant kallas reciprocitet, så har jag orätt.

Den föregående talaren har så fullständigt utredt frågan, att den snart sagdt redan är uttömd på förhand, och jag inskränker mig därför till att anhålla, att den af Bevillnings-Utskottet gjorda framställningen måtte af Kammaren afslås.

Herr Bennich: Säkerligen skänker Kammaren mig sin tacksamhet för att jag icke följer den förste talaren i alla detaljer. Han borde sjelf vara tacksam därför.

Jag vill endast upptaga några allmänna synpunkter, ur hvilka frågan blifvit behandlad, och jag tror, att dessa allmänna synpunkter skola vara tillräckliga för omdömet, derest någon tvekan eljest här förefunnes, om hvad i denna fråga borde göras eller icke göras.

Jag förbigår den förste talarens anmärkning emot det sätt, hvarpå

Nya handels- och sjöfarts-traktater med Frankrike. regeringen inledt och ledt underhandlingen härom: det är icke min sak att derom tala, ehuru väl jag tror, att detta sätt mycket lätt kan försvaras.

(Forts.)

Likaledes kunde jag förbigå hans påstående, att man ådagalagt, såsom han uttryckte sig, »en fjeskande skyndsamhet» för att få traktaten upprättad. Härvid må dock erinras, att när den gamla handels- och sjöfartstraktaten blef uppsagd från ena sidan, man å andra sidan visserligen icke borde underlåta att tillse, huruvida traktatsaftalen borde helt och hållet upphöra och tarif général träda i stället, eller om icke för Sverige genom ny traktat afsevärda fördelar kunde beredas.

Den ärade talaren anmärkte — och det med rätta — att den nya tarifftraktaten, med undantag deraf att den utesluter omkring ett hundratal artiklar, som förekommo i den gamla, i öfrigt föga skiljer sig från 1865 års traktat; och frågan blir då den, huruvida 1865 års traktat medfört fördelar eller olägenheter för vårt land. Då den gamla traktaten förhandlades, jag minnes det mycket väl, var samme talare, mot hvilken jag nu vänder mig, en af de varmaste motståndarne mot densamma. Han förutspådde, huru vårt land skulle, med tillämpning af en sådan traktat, få se sina näringar grusade. Han förespeglade, huruledes vårt land skulle komma att öfversvämmas af det franska hvitbetsbränvinet och hela vår bränvinsbrännerihandtering gå under. Ja, han förutspådde alla möjliga olyckor af denna 1865 års traktat. Hvad har nu resultatet af den blifvit? Hvem är det som förlorat på denna traktat? Statskassan, tullinkomsterna skulle, såsom det då påstods, komma att minska med 2 till 3 millioner kronor till följd af den nedsättning, som genom traktaten medgafs i tullsatserna. Huru har resultatet blifvit? Tullinkomsterna utgjorde året näst före traktatens avslutande eller år 1864 i runda tal brutto 13,800,000 kronor och netto något öfver 10 millioner. År 1880 uppgingo tullinkomsterna till 27,600,000 kronor brutto och till 23,400,000 kronor netto. Statskassan åtminstone har således icke blifvit lidande, ty tullinkomsterna hafva ju fördubblats under dessa år, i stället för att minska. Men ännu många flera olyckor skulle ju följa af tullnedsättningarne: industrien skulle blifva lidande; fabriksindustrien skulle naturligtvis gå under; det skulle komma att qvarstå allenast ruiner efter grusade näringar! Hvad säger vår erfarenhet i detta afseende? Jo, den säger, att år 1864 uppgick hela tillverkningsvärdet vid våra fabriker till 71 millioner kronor. År 1879 åter — för öfrigt ett synnerligen olyckligt år för att vara slutpunkt för våra undersökningar — uppgick tillverkningsvärdet till 134 millioner kronor. Han trodde, den ärade talaren, om hvilken jag nyss nämnde, att, om vi kunde få se 1880 års resultat, skulle det visa sig vara ännu mycket värre. Men jag har fått se detta resultat just nyss och det befinnes, att tillverkningsvärdet vid våra fabriker år 1880 utgjort 152 millioner kronor; det har således sedan år 1879 stigit med omkring 18 millioner och sedan år 1864, då det, såsom nyss sagts, utgjorde 71 millioner, med icke mindre än 81 millioner. Tillverkningsvärdet har således under dessa år mera än fördubblats och angifver icke något sjunkande tillstånd för våra fabriker.

Ser man åter till, huru frågan ställer sig med afseende på de

vid fabrikerna försörjda arbetarnes antal, som naturligtvis bör vara en ganska väsentlig faktor vid bedömandet af industriens ställning, finner man, att år 1863 — det första år man i näringsstatistiken har fabriksarbetarnes antal skildt från fabriksägarnes — de förras antal utgjorde 28,918. År 1879 hade detta arbetareantal stigit till 52,459 och år 1880 — ännu ett års erfarenhet — uppgick det till 57,340: ett ganska vackert bevis synes det mig för att fabriksindustrien under denna tid varit mäktig att taga i anspråk ett ungefär fördubbladt antal arbetare, under det att fabriksindustrien på samma tid, till följd af maskinens vidsträcktare användande, kunnat åstadkomma mycket större arbetsprodukt med ett mindre antal arbetare, än den kunde göra vid tiden före 1865 års handelstraktats afslutande.

Och huru ställer sig förhållandet inom handtverkerierna, som också skulle blifva så lidande? Hvad produktionsvärdet vid handtverkerierna beträffar, finnes visserligen icke någon officiel statistik att tillgå, men man kan något så när bedöma, äfven huru denna art af näringar gestaltat sig, då man undersöker, hvilket antal personer som dermed sysselsatt sig och deraf hemtat underhåll och utkomst. Hvarje människa i vårt land har ju full valfrihet i fråga om yrke och arbetsfält för vinnande af ärlig utkomst, och naturligtvis väljer en hvar det arbetsfält, der han efter sin fallenhet tror sig ega bästa utsigt till vinnande af bergning och oberoende. Har nu antalet inom handtverkerierna gått tillbaka, varit stillastående eller tillväxt? Antalet handtverkare, det vill säga handtverksmästare, utgjorde år 1864, således året näst före traktatens afslutande, 10,531 personer. År 1879 åter 20,850 personer. Således är det på denna tid mycket nära fördubbladt. Antalet arbetare vid handtverkerierna utgjorde år 1864 21,500; år 1879 åter 30,500 personer.

Således: icke har fabriksindustrien gått under eller tillbaka, utan fastmera gått ganska starkt framåt under tillämpning af de grundsatser, som genom 1865 års traktat här blifvit i lagstiftningen vidare fullföljda, och icke heller har handtverksindustrien gått under. Det är visserligen sant, såsom den ärade talaren anmärkte, att, om man endast ser på förhållandena under åren 1878 och 1879, dessa visa en återgång från de näst föregående, som voro mycket briljanta, men jernför man år 1879 med år 1865 — och då har man likväl tagit ett mycket dåligt slutår till jämförelse — visar det sig att, oaktadt den minskning dåliga konjunkturer medfört, ändock så väl fabriker som handtverkerier, jämförda vid början och slutet af dessa perioder, varit stadda i mycket hög grad af utveckling. Jag ser en af Herrarne runka på hufvudet åt detta påstående — man säger nemligen: det är sant att fabriker och handtverkerier hafva tillväxt och sysselsätta många personer, men detta bevisar icke att dessa personer kunnat lefva på sitt arbete, eller att detsamma lemnat någon behållning; de hafva arbetat med förlust — den satsen drifves naturligtvis från det motsatta hållet likasom derifrån påstås, att svenska folket alltid lefver öfver sina tillgångar och undergräfvat sin ekonomiska ställning. Huru förhåller det sig då med denna förlust? Jo, äfven på den frågan hafva vi ett officiellt svar, som väl svärigen lärer kunna jäfvas: tullkomitén, som nyligen afslutat sitt arbete, har nemligen i en tabell N:o 10 fram-

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

lagt resultatet af en noggrann undersökning rörande näringarnes inkomsttaxering enligt de specifika taxeringslängderna för 3 olika år, nämligen år 1864, det år, som närmast föregick traktatens avslutande, år 1871 och år 1878. Hvad visar då denna tabell? Jo, den visar, hvilken behållen inkomst näringarne under denna tid lemnat. Ser man då på resultatet af denna undersökning, så visar det sig, att den behållna inkomsten enligt taxeringsmännens uppskattning utgjorde i rundt tal 1864 vid fabriker och handtverkerier 39 millioner, år 1871 43 millioner och år 1878 68 millioner kronor! Är det rimligt, att alla svenska medborgare, som taxerat hvarandra i förhållande till deras inkomster, skulle hafva varit så obarmhertiga, att de taxerat dessa arma fabrikanter och handtverkare till 75 procent högre inkomst år 1878, än år 1864, om förhållandet verkligen hade varit, att dessa näringar under tiden gått tillbaka eller gått med förlust? Nej!

Hvarken statskassan eller industrien har blifvit lidande på tillämpningen af 1865 års traktat.

Hafva då konsumenterna blifvit lidande på traktaten? De hafva fått nedsättning i beskattning å hvad de förbrukat, och det är ju ett lidande, som hvem som helst gerna underkastar sig.

Så vidt jag vet finnes det endast en klass, som verkligen blifvit lidande: det är — olycksprofeternas. Dessas förutsägelser hafva icke gått i fullbordan, och det är något, som de aldrig kunna förlåta den franska traktaten!

Det har blifvit rigtadt åtskilliga anmärkningar mot Bevillnings-Utskottets betänkande både här och inom pressen. Jag anser mig icke behöfva upptaga några anmärkningar, som inom pressen göras, mot de förhandlingar, som förekomma vare sig i Riksdagens afdelningar eller i Kammarerna, men jag ber att *inför Kammarerna* få lemna en förklaring, hvarför Bevillnings-Utskottets betänkande är affattadt med den moderaton, som man deri återfinner. Det är icke uttryck af någon lidelse detta Utskotts betänkande, utan tvärt om af den stämning, som inom Utskottet gjorde sig gällande vid behandlingen af traktatfrågan. Någon öfverdrifven förtjusning i anledning af traktaten har icke varit rådande hvarken hos den ene eller den andre, huru skiftande meningarne än voro bland den pluralitet, som bestämde Utskottets tillstyrkan; men det är icke heller under förtjusuningsfeber man skall fatta beslut i viktiga frågor. Med lugn besinning och betänksamhet har man att noga väga fördelar och olägenheter mot hvarandra; och sedan man gjort en sådan omsorgsfull pröfning inom sig, går man att på grund af de befintliga förhållandena uttala den slutsats, till hvilken man kommit. Detta har ock Bevillnings-Utskottet i oförtydbara ord gjort.

Jag har sett på våra platser i Kammarerna utdelad en högst inressant »vördsam adress till Riksdagens ledamöter» emot traktatens godkännande. Det är kuriöst nog och har förvånat mig, att den förste ärade talaren icke velat omnämna denna adress, ty jag tager för gifvet, att han icke kan vara främmande för densammans tillkomst. Den upptager en mängd aktade namn å personer, till ett antal af omkring 6,000, som anslutit sig till adressen. Det är ju en ganska betydlig siffra denna summa af 6,000 personer, hvilkas namn man kun-

nat få under adressen. Visserligen har inträffat, att samme person förekommer på olika ställen bland underskrifterna — men hvad gör det i det stora hela, det ökar blott antalet litet. I afseende på en underskrift faller detta så mycket mera i ögonen, som blott en enda person i hela landet bär detta aktade namn. Han har naturligtvis fått sig förelagda flera listor till underskrift och i glömska skrivit på dem. Rörande en massa andra namn äro de af den beskaffenhet, att man icke lika lätt kan kontrollera, om de förekomma flera eller färre gånger bland underskrifterna, och jag vill därför icke påstå, att så är förhållandet. Emellertid vill jag med anledning af denna adress för Kammaren omtala, att till tullkomitén inkom en petition, underskrifven af 6,000 personer i ren frihandelsrigtning; derpå kom från andra sidan en adress i ren protektionistisk rigtning; till svar å denna senare åter inkom en ny petition, underskrifven af mera än 20,000 frihandlare. Detta allt bevisar ju icke mycket, men nog kunna väl de 20,000 uppväga den här framlagda 6,000-persons-adressen, äfven om denna senare icke skulle innehålla dubbelräknade namn.

De fördelar för vår stora industri, som enligt min öfvertygelse genom traktaten beredas, hafva visserligen här blifvit af en den stora industriens målsman underskattade, men komma sannolikt att till fullo ådagaläggas af andra talare, hvilka äro mera kompetenta domare i denna sak än jag. För min del är jag fullkomligt öfvertygad om dessa fördelars verklighet och betydighet, likasom jag vågar tro, att något tvifvel icke förefinnes derom, att sjöfartstraktaten är ett för Sverige i högsta grad viktigt aftal, tjenligt att betrygga vår handelsflottas ställning. Och jag är slutligen öfvertygad derom, att, huru man än må se frågan, vare sig ur statsinkomsternas eller industriens eller konsumenternas synpunkt, man skall komma till det slutliga omdöme, åtminstone i denna Kammare, att 1881 års traktat nödvändigt måste lemna lika godt resultat, som det visat sig att 1865 års traktat medfört, och därför ber jag få tillstyrka Kammaren att godkänna Utskottets förslag.

Herr Svanberg: Då jag begärt ordet i denna för vårt land så viktiga fråga, är det sannerligen icke med hopp om att kunna ändra någons öfvertygelse, som jag här yttrar mig, utan det sker endast på det att jag, för min enskilda del, må kunna mot antagandet af den ifrågakvarande traktaten få inlägga min protest till det ringa värde det än kan hafva.

Det torde likväl vara nödvändigt att dervid först kasta en blick tillbaka för att få den frågan besvarad: hvilken nytta har vårt land haft af den traktat med Frankrike, som ingicks år 1865. I motsats mot den föregående ärade talaren vågar jag för min del påstå, att denna traktat har för vårt land varit af särdeles olycksbringande beskaffenhet.

Den har nemligen kastat oss in i ett system, som för vårt land och dess förhållanden varit särdeles olämpligt; den har förorsakat en betydlig utländsk skuldsättning, föranledd till stor del genom en högt drifven import af öfverflödsvaror, och den har slutligen, såsom en naturlig följd, kommit en mängd enfaldiga människor att icke göra sig reda

Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

för, hvad ett lån egentligen är. De hafva nemligen låtit bedåra sig af det der skenfågra talet, som man under dessa sistflutna 17 åren så ofta fått höra: »lån, det är icke *skuld*, det är endast ett sätt att öka sina tillgångar», och ett lefnadssätt, som samnerligen icke har burit goda frukter, har, hos oss allt för många, också blifvit följden af dessa från frihandelslägret predikade läror.

Den siste ärade talaren sade, att olycksprofeterna från år 1865 äro de ende i vårt land, som finna sig bedragne i afseende på verknin-garne af den traktat, som afslöts med Frankrike nämnda år. Jag fruk-tar dock, att om han gör sig mödan riktigt noga undersöka förhål-landena, skall han nödgas erkänna, att det i stället är blomstermålarne från år 1865, som kinna eller åtminstone *borde* känna sig svikne i sina förhoppningar, ett förhållande, som utan tvifvel skall i ännu högre grad komma att ega rum, i händelse den ifrågavarande handels- och sjöfartstraktaten nu blir antagen.

Hvad nu särskildt vidkommer vår industri, så är det i sanning bedröfligt, att personer, som allmänt aktas högt för bildning och för-stånd och om hvilkas redbara handlingssätt åtminstone icke jag hyser det ringaste tvifvel, kunna sväfva i en så djup okunnighet rörande det verkliga tillståndet inom vårt lands industri, att de kunna påstå, att det under de sistförflutna 15 åren gått lysande framåt med alla våra nüringar. Det finnes visserligen ännu några få inom åtskilliga yrkes-grenar, som mäktat hålla sina respektiva yrken uppe och sålunda äfven till en viss del bestå i täflan med utlandet, men det kommer sig otvif-velaktigt deraf, att de redan förut intogo en solid och sjelfständig ställning; men jag försikrar eder, mine Herrar, att nästan inga nya fabriker eller verkstäder af någon betydelse hafva under den omnämnda tidsperioden vuxit upp, och hur skall det blifva möjligt att, med hopp om framgång, tänka på inrättandet af någon omfattande handtverks-rörelse under väldet af det dödande system, som då blef antaget och hvarmed man nu vill fortsätta?

Deras antal, som hafva sin utkomst genom handtverksrörelse, blir allt färre och färre, det må herrarne vara förvissade om, och för min del åtminstone är jag fullt öfvertygad derom, att slutet blir, hvad de mindre fabrikerne och synnerligen handtverkerierna vidkommer, att de till stor del nödgas så småningom upphöra. Åtskilliga yrken och in-dustriella inrättningar hafva ju redan försvunnit inom vårt land och de kvarvarande tvingas till en täflan med utlandet, hvori det är dem omöjligt att på längden kunna bestå. Vore det — jag har yttrat det en gång förut — här endast fråga om en täflan för vår industri med Frankrike och dess i allmänhet högt värderade tillverkningar, ja, då ginge det väl an; men frågan gäller icke endast detta, utan det är med Tyskland, som vi fortfarande hufvudsakligen skola komma att täfva, och man får dervid ej förglömma, att inom detta land sättes pris-billigheten i främsta rummet och, om endast ytan är förledande, får det med varans kvalitet gå som det kan. Naturligt är det ju, att i allmänhet en bedräglig vara blir följden af ett dylikt förfarande — och kan verkligen någon på allvar tro, att, om man går i denna rigt-ning, det skall höja vår industri och tillika förskaffa utkomst åt arbets-gifvare och arbetare, så kan jag icke annat än beklaga dem, som äro

så vilseledda; ty deras goda uppsåt vare det långt ifrån mig att be-
tvifla.

För att nu tala några ord om den föreslagna traktaten, så ligger det ju i öppen dag att vi i afseende å vår *sjöfart*, som ju skulle vara det största och viktigaste motivet för traktatens antagande, icke hafva fått det ringaste mera än hvad som genom allmän lag i Frankrike är tillerkänt alla andra sjöfarande nationer. De obetydliga eftergifter, som Frankrike gjort, hafva vi fått rundligen betala genom sådana nedsättningar i våra tullbestämmelser, att ytterligare några grenar af vår redan nu beklagansvärda industri måste dö, emedan de ej kunna uthärda täflan med de billiga varor, som hufvudsakligen från Tyskland blifva importerade.

Slutligen ber jag endast att till herrarnes afgörande få framställa den enda frågan: kan man verkligen anse, att Sverige är ett land, som i kapitalstyrka, arbetsskicklighet eller i annat industriellt hänseende kan jämföras med ett land sådant som Frankrike? Nej, svarar man, det kan det icke; och så långt äro vi troligen alla ense. Men huru kommer det sig då, att under det att Frankrike anser sig skyldigt att skydda sina näringar, påstår man här, att vi för våra näringar icke behöfva det ringaste skydd. Kan ett sådant tal någonsin vara riktigt?

Onödigt torde det emellertid vara att vidare spilla några ord på denna sak. Vare det nog, att jag tillfredsställt mitt eget samvete dermed, att jag mot denna traktats antagande härmed velat inlägga min protest och mot den föregående ärade talarens vackra men fabulösa löften uttala en gensaga. På inga vilkor skulle jag vilja såsom han till stöd för den äsigt jag uttalat anföra några af de många siffror, som stå mig till buds, ty dels vet jag mer än väl, att den som hör dem uppräknas svårigen kan behålla dem i minnet, och dels har jag nyss af den föregående talaren åter fått erfara, att det helt och hållet beror på sättet, huru man placerar dessa siffror, hvilket språk de komma att tala och hvad de skola bevisa.

Jag tager mig friheten att yrka afslag å Bevillnings-Utskottets förevarande betänkande.

Herr Wallberg uppläste ett skriftligt anförande af följande lydelse: Det är endast med stor tvekan jag nu begärt ordet, för att uttala min mening angående det till innevarande Riksdags afgörande framlagda förslaget till en för *tio* år bindande traktat med Frankrike. Ty å ena sidan *kan* jag befara, att man skall anse mig, såsom själf industriidkare, vara genom denna min ställning motvilligt stämd för ett förnyande af en tarifftraktat, hvilken alltid lägger besvärande fjett-rar på större delen af landets industri. Men å andra sidan manar mig just min på *erfarenhet* grundade öfvertygelse om den 1865 ingångna traktatens verkningar att ärligt och oförbehållsamt uttala vid detta tillfälle hvad jag anser vara med *landets* sanna bästa förenligt. Jag skulle eljest svika min pligt både såsom representant och industriidkare.

Så sorgfälligt, som det varit mig möjligt, har jag sökt mot hvarandra afväga de nu åt vårt lands handel och sjöfart erbjudna fördelarne med de olägenheter och uppoffringar, hvilka skulle komma att genom ny traktat oss påläggas. Hvad beträffar de så mycket fram-

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

hållna fördelarne för vår *handel*, hvilka blifvit oss genom 1865 års traktat beredda, så får jag tillstå, att de synas mig mycket tvifvelaktiga. Atminstone kan svårligen tillskrifvas *traktaten* den utveckling vårt varuutbyte med andra länder vunnit under dessa 17 år. Från 1865 till 1879 visar sig vår utförsel till *Belgien* hafva vuxit från 2 millioner kronor till omkring 10 millioner kronor; till *England* från 53 millioner till 91 millioner kronor och var 1874 till och med 126 millioner; till *Danmark* från 10 till 20 millioner, men var 1874 till och med 31 millioner, till *Ryssland* från 360,000 kronor till 1,600,000, men har 1871 varit nära 4 millioner. Att utförseln till Frankrike ökats från 11 millioner till 27 millioner, som är det högsta vår statistik visar, bör väl då ej kunna förefalla så märkvärdigt. Men ändå mera slående torde jämförelsen visa sig, om afseende fästes vid *båda* faktorerna i vår utrikes handel, det vill säga både in- och utförseln. Vi finna då vårt varuutbyte med *Frankrike* till exempel 1865 representeras af ett värde till 15 millioner och 1879 till 33 millioner, med *Danmark* 1865 till 20 millioner och 1879 till 68 millioner; med *Belgien* omkring 3 millioner 1865, men 1879 öfver 16 millioner; med *Ryssland* 3 millioner 1865, men nära 20 millioner 1879.

Jag har härvid just till jämförelse valt tre länder, hvilka med ansevärdiga tullar möta de förnämsta af våra exportartiklar, och likväl har förhållandevis vårt varuutbyte med *dem* ökats i vida större grad än med *Frankrike*, ehuru det just var för utvidgande af *detta* lands kommersiella förbindelse med oss vår handelspolitiska sjelfständighet gent emot *alla* länder uppfirades.

När det *nu* uppstår fråga, hurudan ställning oss bjudes genom den *nya* traktaten, så är jag fullt förvissad att hvarje oveddigt dömande skall medgifva, det ställningen för oss blir vida sämre än förut, icke blott derigenom att en af landets exportartiklar, trävaror, möter i Frankrike tullskrankor, som förut ej funnits, utan hufvudsakligen derigenom, att anspråk på oss ställes att nedsätta i ganska betydlig mån *våra* införseltullar för franska öfverflödsvaror och lyxartiklar, på samma gång den likställighet i sjöfartshänseende, hvilken förut varit oss i *verkligheten* medgifven, numera är det endast *på papperet*.

Det kan möjligen förefalla en och annan på denna Kammare väl djerft, att jag så bestämt vågar uttala en sådan uppfattning, men jag ber att blott ett par ögonblick få dröja vid ett par omständigheter, som synas mig egnade att bestyrka hvad jag sagt.

Då jag nyss nämnde införseln af trävaror, syftade jag naturligtvis på dels det hyflade träet, dels de så kallade snickeriarbetena. För min del tror jag, att det med en tull af 50 centimer per 100 kilo för hyflade bräder snart skall visa sig nära nog omöjligt att härifrån kunna till Frankrike skeppa sådana trävaror med ringaste utsigt till behållning. Vi lära icke förmå att här nedbringa arbetskostnaden lägre än i Norge, der man kalkylerar densamma till minst 20 francs per Petersburger standard, och då en standard allra minst väger 2,700 kilogram, hvarigenom tullen blir 13½ francs, så återstår ju ej mera än 6 francs 50 centimer såsom ersättning för det förädlingsarbete, som den eljest tullfria råvaran undergått. Jag kan förstå, att man i Norge på grund af exceptionella förhållanden anser möjligt att bedrifva en träförädling

under så tryckta vilkor, emedan afsättningen på England, hvilken är betydligt större, är i väsentlig mån beroende på afsättningen i Frankrike; men deremot hoppas jag, att icke på lång tid ännu våra skogsafverkare skola nödgas af samma orsak beqväma sig till så föga lönande förädlingsarbete. Om rundvirke med de små dimensioner, som nu lära i Norge nästan uteslutande vara att tillgå, icke kunde delvis, det vill säga för de smalaste sidobräderna, finna användning just i Frankrike, så skulle de ur virkets midt uttagna ställa sig för dyra att kunna med någon fördel säljas i England, der man åter icke vill hafva de smalare.

Hvad åter snickeriarbetena såsom dörrar, fönsterkarmar, lister m. m. beträffar, så torde den nu stadgade tullsatsen 5 francs per 100 kilo, i stället för 10 procent af värdet, äfvenledes lägga allt för stora hinder i vägen för skeppning härifrån. Ty det kan knappast betviflas, att ej franska industriella anläggningar skola förmå att utföra sådana träarbeten billigare, i all synnerhet som derigenom de för hvarje ort skiftande lokala behofven, vid ingående större eller mindre beställningar, kunna vida lättare varda tillgodosedda, än genom större lager af utländska tillverkningar. Alltså måste vi, efter mitt förmenande, hafva att såsom följd af Frankrikes senaste tullagstiftning emotse en ganska betydligt försämrad ställning för trävaruskeppningen dit, så mycket farligare för oss, om under traktatstiden det skulle visa sig varda ett oafvisligt behof här, såsom i Norge, att göra oss till godo de mindre virkesdimensionerna till mera förädlade träarbeten.

Hvad beträffar den blifvande ställningen för en jernexport till Frankrike, så vågar jag tro, att ingen verkligt sakförständig skall i de medgifvanden, som från Frankrikes sida nu gjorts, finna minsta anledning till förhoppningar om en för framtiden ökad utförsel dit. Tvärtom vill det synas, som om vår jernmarknad numera måste allvarsamt hotas genom de nya tillverkningsmetoder, som sätta främmande och med oss redan starkt täffande länder i tillfälle att begagna i vidsträcktare mån än hittills sina mindre godartade malmer, för åstadkommande af mängahanda tillverkningar, för hvilka i förra tider vårt ypperliga råjern ansågs nära nog outhärligt. Att under sådant förhållande binda oss sjelfva för lång tid och medgifva tullfri införsel hit af så många slags jerneffekter, under det att utlandet, och Frankrike i främsta rummet, välbetänkt skyddat sina egna jernmarknader, det anser jag vara i högsta grad obetänksamt och för vår jernhandterings framtid hotande. Frankrike har för egen del behållit sina höga tullar på maskiner af alla slag, men fordrar, att vi skola låta sådana gå in hit tullfria. Det ligger en sådan brist på likställighet härutinnan, att det mindre landet nödsakas att vara på sin vakt.

I fråga om sjöfarten är ju från flera håll offentligen utredt, att Frankrike icke på minsta sätt tillstodder oss andra lättnader, än som medgifves andra sjöfarande nationer, och detta på grund af en nu gällande lag, som otvetydigt uttalar, att Frankrike ändrat sjelfva principen för det sätt att understödja sin handelsmarin, hvilket förut varit användt. Frankrike har, i likhet med världens alla öfriga sjöfarande nationer, funnit den humana och billiga grundsatsen af full likställighet vara den enda, som bör och med fördel kan tillämpas. Men genom sin premieringslag af den 29 Januari 1881 har dock Frankrike vetat

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

att på det verksamaste sätt kringgå den vackra likställighetsförsäkran, som gifvits andra folk. Det är nog sant, att tillsvidare premieringen blott afser landets transoceaniska sjöfart, men ingenting kan hindra Frankrike att på aldeles samma sätt, det vill säga på administrativ väg, när som helst utsträcka premieringen äfven till fraktfarten på europeiska vestkusterna och på medelhafskusterna. Derjemte vittnar sjelfva arten af den utveckling, som på senare åren gifvits åt alla länders ångbåtsflottor, att en omhvälfning är förestående på sjöfartsområdet, hvilken genom ingen traktat kan göras mindre svår och äfventyrlig för vårt lands handelsmarin. Allt tal om att den föreslagna traktaten skulle förmå att bereda åt vår sjöfart större *trygghet* för framtiden, torde alltså icke förtjena minsta afseende. Om det skulle inträffa, att våra fartyg i franska hamnar hotades, i brist på traktat, med i någon mån förhöjda afgifter, till exempel lotsafgifter, så vore ju ingenting lättare än att gifva svenska fartygsredare af allmänna medel en godtgörelse härför, då de med företeende af vederbörliga räkningar styrkte sig hafva måst erläggå sådana. Beloppen måste i allt fall stanna vid en obetydlighet.

Om jag således, på grund af hvad jag nu haft äran nämna, måste bestämdt förklara, att vårt land af en förnyad traktat icke har utsigt till några fördelar, värda att nu komma i beräkning; så nödgas jag å andra sidan öppet uttala mina stora bekymmer för de förluster och faror, som jag finner vara förknippade med afslutande ånyo af en tarifftraktat för längre tid. Jag ber om några ögonblicks uppmärksamhet, för att äfven böra yttra min mening, som jag hufvudsakligen stöder på min erfarenhet under de flydda 17 åren och min uppfattning af landets ekonomiska ställning, såsom framgången ur och skapad genom tillämpning af de grundsatser, som fingo sitt uttryck i 1865 års traktat.

Under den tid jag fått deltaga i Riksdagens förhandlingar har jag vid flera tillfällen hört af erfarna män uttalas medgifvande, att traktats-tvånget vore oss till hinder för viddtagande af åtskilliga åtgärder, hvilka eljest erkänts både nyttiga och af behofvet påkallade. Sjelf har jag både om jordbrukets och industriens kraf samlat någon erfarenhet, och många olägenheter för idkare af såväl det ena som det andra näringsfånget borde hafva kunnat framläggas inför landets representation och säkerligen också blifvit afhjelpa, så framt icke de hindrande traktatsbanden funnits.

Hvad jag därför mest fruktar såsom påföljd af traktatens förnyande, det är just *fastställandet, för ännu en lång följd af år, af ett bestämdt utpregadt handelspolitiskt system*, som vi sedermera omöjligt skulle kunna få modifieradt, huru svår än landets ställning skulle gestalta sig. När vi senast afslutade tarifftraktat, hade vid samma tid de flesta kulturländer i Europa i hufvudsak adopterat handelsfrihetens grundsatser och sökt tillämpa den på det internationella varu-bytet. Man hade icke heller då ännu sett fulla verkningarne af det i Nordamerika strängt genomförda protektiva systemet. Men, mine Herrar, *nu* är ställningen *en helt annan!* Det finnes intet kulturland på denna verldsdelns kontinent, som ej i senare tider noga undersökt sin ställning ur nationalekonomisk synpunkt samt på grund deraf reformerat sina tariffver i mer eller mindre protektiv riktning.

I sjelfva England hafva höjt sig allt starkare röster, uttalande

tvifvel om nyttan för *landet* af ett så kalladt frihandelssystem och yrkande på en genom tullpolitikens omgestaltning mera skyddad ställning för landets industri, synnerligast i betraktande af Nordamerikas allt farligare konkurrens och kontinentalländernas protektiva handelspolitik. Många tecken antyda verkligen, att England skall se sig af de inträdda förhållandena nödsakadt att modifiera sin tullpolitik. Huru farligt det *då* skulle vara för ett svagt industriland, såsom Sverige, att genom redan ingånget traktatsaftal se sig afstängdt från all möjlighet att skydda *sin* industri, behöfves väl ej att med många ord tydliggöra. Vi stå redan för närvarande, om England undantages, *längst* avancerade på frihandelns väg, sedan öfriga nationer »ändrat signaler», men ännu värre skulle vår ställning varda, om vi skulle komma att stå ensamma med så öppen marknad som nu för alla den utländska förädlingsindustriens alster.

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

Jag vågar ej upptaga Kammararens tid med bevis ur vår näringsstatistik på den afmatning, som på många industriella områden röjer sig i tilltagande grad i jembredd med den stigande införseln af utländska tillverkningar. Endast den, som själf pröfvat verkan af att nödgas, med liten eller ingen arbetsvinst, hålla en större industrigren uppe, för att ej kasta en mängd skickliga och aktningvärdas arbetare med deras familjer i fattigdomens armar, kan föreställa sig alla de bekymmer och obehag, som väljas af en konkurrens med underhålliga utländska tillverkningar, hvilkas ofta svekfulla beskaffenhet betinga just den prisbillighet, som man förebrår den ärliga svenska industriidkaren att icke kunna i lika grad uppnå.

Af de vid Utskottets betänkande fogade jemförelsetabeller ses bäst, hvilken *förlust i penningar* skulle statsverket tillskyndas genom medgifvande af de föreslagna nedsättningarna i tullen på siden, vin, konjak m. m. Dessa varor äro dock öfverflödsartiklar, som vårt folk *kan* undvara. Det kan ej anses statsekonomiskt klokt att sålunda ytterligare, genom underlättande af konsumtionen på detta område, rotfästa dyra lefnadsvanor hos vårt folk och på samma gång än mera försumma vår handelsbalans gent emot utlandet. Det är redan allt för illa stäldt i detta hänseende, och landets finanser hafva lidit en rubbning, hvars verkningar allt mera hotande framtråda.

Då jag således anser att förnyande af en tariftraktat, på nu föreslagna villkor, alldeles icke skulle medföra för vårt land några fördelar, utan tvärtom välla både direkta förluster och framför allt innebära *stora* faror för framtiden, finner jag mig af min pligt såsom representant nödsakadt att å den nu föredragna Kongl. propositionen *yrka afslag*.

Friherre af Ugglas: Då tiden är så långt framskriden, är det min pligt att fatta mig så kort som möjligt, och ehuru jag här gjort ganska många anteckningar, skall jag icke missbruka Kammararens tid med att på grund deraf framställa mina anmärkningar vid åtskilliga talares uppgifter. Jag vill endast, då jag blifvit uppropad, här angifva den ståndpunkt, som jag har intagit i afseende på denna fråga, en ståndpunkt, som — jag vågar säga det — är alldeles motsatt den siste ärade talarens.

Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.

(Forts.)

Jag vill icke här undersöka verkningarne af den så mycket omtalade franska traktaten af år 1865. A ena sidan har här blifvit förklaradt, att den verkat till olycka för vårt land, att icke blott vårt lands fabriker, utan äfven våra handtverkerier under denna tid gått baklänges. Deremot tala likvisst dessa af tullkomitén utarbetade statistiska uppgifter, hvilka, såsom jag tror, icke kunna jäfvas, och de uppgifter derutur, som Herr Bennich nyss uppläste, visa ju uppenbarligen att, om det än icke får anses hafva skett i följd af den franska traktaten, så hafva dock *i trots af* samma traktat våra näringar gått framåt i högst betydlig mätto, och då kan man väl icke med fog påstå, att traktaten villat olyckor för vårt land.

Jag vill emellertid icke nu sysselsätta mig med dessa saker, utan vill endast helt enkelt återföra frågan till hvad den för närvarande gäller eller med andra ord till en undersökning, huruvida de näringar, som af den nu ifrågasatta traktaten skulle kunna hemta nytta, böra af svenska Riksdagen omfattas med värme och intresse, eller huruvida de böra skjutas tillbaka för andra näringar.

Hvad är det då, mine Herrar, som det här ytterst gäller? Jo, det gäller ytterst tre af Sveriges största och viktigaste näringar. I första rummet gäller det att antingen bereda trygghet och säkerhet åt vår sjöfart eller skapa otrygghet och osäkerhet för den samma.

Må man gerna säga, att genom den ifrågasatta traktaten Sverige i närvarande ögonblick ingenting skulle vinna, utan att man ändå fortfarande skulle få atnjuta samma fördelar, som hittills kommit oss till godo; men, mine Herrar, en näring kan icke lefva endast på en lös förhoppning, utan den måste grunda sig på *visshet*, om den på ett tillfredsställande sätt skall kunna utveckla sig, och hvad vi nu med visshet veta, är, att om denna traktat antages, så är Sveriges sjöfart under loppet af tio år fullkomligt betryggad i afseende på förbindelserna med Frankrike.

Å andra sidan har man endast en *tro*, att någon fara i detta afseende icke föreligger, emedan Frankrike icke skulle komma att ändra sin nuvarande lagstiftning. Mig förefaller det likvisst, som om många tecken skulle tyda på, att en förändring i detta afseende inom Frankrike *kan* komma att ega rum, och endast den omständigheten, att det ligger inom möjlighetens gränser att denna sjöfart icke längre skulle kunna vara trygg, måste ju inverka mycket förlamande. Och denna sjöfart må väl anses värd att kraftigt understödjas och uppmuntras!

Om man kastar en blick på de tabeller, som af tullkomitén blifvit utarbetade, och dervid finner, att denna sjöfart år 1879 representerade en inkomst af nära 32 millioner kronor och år 1877 var uppe i nära 38 $\frac{1}{2}$ million, eller en inkomst större än någon annan af våra näringar, utom trävaruindustrien, lemnat, så kan man väl med skäl fråga, om man icke för denna näring bör så lagstifta, att den må ega full trygghet för framtiden. Här har visserligen sagts, att det vore vida bättre att genom statsmedel godtgöra rederierna, i fall Frankrike skulle pålägga några afgifter på våra fartyg, men jag hemställer till hvar och en af eder, om det verkligen kan vara ett klokt och förnuftigt sätt att på det viset understödja en näring. Emellertid har man, så-

som nämnt, sagt, att Frankrike, i händelse vi afsloge traktaten, icke skulle göra någonting, utan låta oss behålla de gamla förhållandena.

Men måne detta är så säkert? Är det så visst, att ett land, som funnit sig föranlåtet att så understödja sina fartygsrederier som i Frankrike skett genom den så kallade premieringen, icke skulle finna det vida beqvämare att lägga kostnaden därför på främmande fartyg än att bestrida den ur statskassan?

*Nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*

(Forts.)

För det andra rör frågan vårt *jern*. Man har här visserligen hört det uttalandet, att denna nedsättning i tull är af så godt som af noll och intet värde, men för min del är jag af motsatt åsigt. Jag anser nemligen, att denna nedsättning är af en mycket stor betydelse, och jag förmodar, att litet hvar af eder, mine Herrar, sett en uppgift, lemnad af en af våra största jernexportörer, hvori det förklaras, att den nedsättning, som här är i fråga, motsvarar ungefär 4 à 5 procent af varans värde och sålunda mången gång kan vara af mycket stor vikt. Måne icke ett sådant vitsord bör tillerkännas fullt lika stor betydelse som det andra vittnesbördet, eller att nedsättningen icke skulle lända till någon nytta för vår jernindustri? Slutligen hafva vi vår trävaruindustri, som här i dag blifvit behandlad på ett mycket besynnerligt sätt. Man har sagt, att det icke lönar mödan att bereda några fördelar åt hyfflingsindustrien, emedan exporten deraf är så ofantligt liten. Det vore väl dock, mine Herrar, just meningen att genom en förmånligare tullagstiftning bereda framgång åt en ny handtering, och det som förefaller mig så ytterst underligt är, att herrar protektionister, som eljest just genom skyddstullar vilja uppmuntra näringarne, här icke vilja vara med om att bereda lättnader åt en näring, som, såvidt man nu kan döma, kan få en stor betydelse för vårt land. Detta beror emellertid utslutande på antagandet af den föreliggande traktaten, ty med den tullsats, som i »tarif général» finnes upptagen, kan denna näring omöjligen bestå i täflan med den franska industrien, men deremot kan den mycket väl bestå i en sådan täflan med en tullsats af 50 centimer. Finner man således, att denna traktat ovilkorligen måste medföra stora och väsentliga fördelar för Sveriges största och viktigaste industrier, nemligen vår sjöfart, vår trävarurörelse och vår jernindustri, så vill jag fråga, om det kan vara skäl att afslå traktaten blott därför, att den å andra sidan möjligen kan komma att medföra en eller annan svårighet för andra industrier — hvilka dock i jämförelse med de nämnda icke kunna betraktas såsom särdeles stora eller viktiga för vårt land?

Detta har varit den ståndpunkt, som jag för min del har intagit. Jag har sökt mot hvarandra väga fördelarne och olägenheterna af den ifrågavarande traktaten så samvetsgrant som möjligt, och jag har derigenom kommit till den öfvertygelsen, att man handlade mycket oklokt, om man i närvarande ögonblick sköte ifrån sig tillfället att kunna bereda en större utveckling åt våra största och viktigaste industrier.

Min förhoppning är alltså, att Första Kammaren genom att antaga denna traktat skall visa, att den låter sig angeläget vara att omhulda dessa våra största näringar.

Jag yrkar bifall till Bevillnings-Utskottets förslag.

Nya handels- och sjöfarts-traktater med Frankrike. Som tiden var långt framskriden och många ledamöter begärt, men ännu icke erhållit ordet, uppskötts den vidare öfverläggningen i ämnet till eftermiddagssammanträdet.

(Forts.)

Justerades ett protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter Kammaren åtskildes kl. 3 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.
